

MEDYA DERNEĞİ

16 Nisan-28 Mayıs 2011

**Medya Derneği ve
İstanbul Şehir Üniversitesi
iŐbirliđi ile
MEDYA OKULU**

MEDYA OKULU

Geleneksel
Muhabirlikten
Yeni Medya
Editörlüğüne

04

16 Nisan-28 Mayıs 2011

Medya Derneği ve
İstanbul Şehir Üniversitesi
İşbirliği ile
MEDYA OKULU

MEDYA DERNEĞİ

İstiklal Caddesi No:86 Kat:6 Beyoğlu, İstanbul
Tel: +90.212.243.70.02
Faks: +90.212.243.70.03

Facebook: facebook.com/medyadernegi
Twitter: twitter.com/#!/medyadernegi
YouTube: youtube.com/medyadernegi
Flickr: flickr.com/photos/medyadernegi
SlideShare: slideshare.net/medyadernegi

YASAL UYARI Medya Derneği © 2011

Medya Okulu'na katılan eğitimcilerin yaptıkları konuşmalar eğitimcilerin kişisel görüşlerinin ifadesidir. Bu görüşler Medya Derneği'nin kurumsal görüş, ilke ve değerlerini yansıtmayabilir. Bu kitabın yayın hakları **CC Attribution-NonCommercial 3.0 Unported License** altındadır. Kitapta yer alan notların kaynak gösterilmek kaydıyla ticari olmayan faaliyetlerde kullanılmasında, paylaşılmasında ve alıntılanmasında sakınca bulunmamaktadır. Aksi durumlarda Medya Derneği'nin yazılı onayının alınması gerekmektedir.

04

Proje Koordinatörleri

Deniz Ergürel
Medya Derneği Genel Sekreteri

Rana Şenol
Medya Derneği Proje Direktörü

Yrd. Doç. Dr. Aslı Telli Aydemir
İstanbul Şehir Üniversitesi Öğretim Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Fahrettin Altun
İstanbul Şehir Üniversitesi Öğretim Üyesi

Turgay Oğur
İstanbul Şehir Üniversitesi Kurumsal İletişim Koordinatörü

Projeye Katkı Sağlayanlar

Tarık Üzgün
Saliha Karaca
Mehpare Öztürk
Melek Tüfekçi
Elfide Süt
Zeynep Merve Uygun
Hüseyin Tarık Aydın
Arzu Taygar
Mehmet Karaköse
Rümeysa Temiz
Tufan Çelik

MEDYA OKULU

Medya Derneği ve İstanbul Şehir Üniversitesi İletişim Fakóltesi işbirliği ile 16 Nisan 2011 ve 28 Mayıs 2011 tarihleri arasında 'Medya Okulu' adlı bir sertifika eğitim programı düzenlendi. İstanbul Şehir Üniversitesi Altunizade kampüsünde düzenlenen bu programın amacı farklı türdeki medya araçlarının çalışma biçimlerinin ve medyadaki editöryel önceliklerin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmaktı.

Toplam 7 hafta boyunca, Cumartesi günleri, 13:00-17:00 saatleri arasında gerçekleştirilen Medya Okulu'nda çeşitli uzmanlık alanlarına sahip 22 medya profesyoneli eğitimlik yaptı. Medya Okulu sertifika programına, aralarında üniversite öğrencisi, yeni mezun, profesyonel gazetecilik yapan veya medya ile ilişkili bir işte çalışan toplam 67 kişi katıldı. Bu kitapçıkta yer alan notlar eğitimliklerin anlattıkları derslerin bir özeti niteliğindedir.

Medya Okulu'nun gerçekleştirilmesine katkılarından dolayı
Medya Derneği Başkanı Salih Memecan'a ve
İstanbul Şehir Üniversitesi Rektörü Gökhan etinsaya'ya
teşekkür ederiz.

MEDYA DERNEĞİ

16 Nisan-28 Mayıs 2011

Medya Derneği ve
İstanbul Şehir Üniversitesi
iŐbirliđi ile
MEDYA OKULU

MEDYA OKULU

Geleneksel
Muhabirlikten
Yeni Medya
Editörlüğüne

04

Ekrem Dumanlı
ZAMAN
Genel Yayın Yönetmeni
Gazetecilik Nedir?
Gazeteciliğin Temel Görevleri

Enis Tayman
RADİKAL
Gazeteci
Haber Yazma Teknikleri

Nuriye Akman
ZAMAN
Gazeteci
Söyleşi / Röportaj Teknikleri

Adem Yavuz Arslan
BUGÜN
Ankara Temsilcisi
Gazeteciliğin Evrensel
ve Etik Kodları

Işın Elçin
TRT TÜRK
Gazeteci
Dış Haberler

Cemil Ertem
STAR GAZETESİ
Köşe Yazarı
Ekonomi Gazeteciliği

Mahmut Övür
SABAH
Köşe Yazarı
Adliye Muhabirliği

Alp Özgen
Yapımcı
Sunucu
Spor Muhabirliği

Enis Berberoğlu
HÜRRİYET
Genel Yayın Yönetmeni
Ankara Gazeteciliği ve
İstanbul ile İlişkileri

Alev Er
AKTÜEL, STAR, TARAF
Eski Genel Yayın Yönetmeni
Genel Yayın Yönetmenliği

Nurcan Akad
ZETE
Gazeteci
Yazı İşleri

Hakan İnce
CİHAN HABER AJANSI
Genel Müdür Yardımcısı
Ajans Haberciliği
ve Son Dakika

Ahmet Böken
TRT HABER
Haber Müdürü
Televizyon Haberciliği

Cemal Karataş
TV8
Program Yapımcısı
TV Programcılığı

Murat Azkeskin
CİHAN HABER AJANSI
Görüntü Yönetmeni
TV Kameramanlığı

Özgür Yici
SABAH, ONLINE
Genel Yayın Yönetmeni
İnternet Haberciliği

Hıdır Geviş
A HABER
Gazeteci
Sosyal Medya

Deniz Ergürel
MEDYA DERNEĞİ
Genel Sekreter
Tablet ve Mobil Teknolojileri

Fevzi Yazıcı
ZAMAN
Görsel Yönetmen
Gazete Tasarımı

Selahattin Sevi
ZAMAN
Fotoğraf Editörü
Fotoğrafçılık

Ercan Arslan
MİLLİYET
Foto Muhabiri
Fotoğrafçılık

Salih Memecan
SABAH
Karikatürist
Karikatürist Olmak

16 NİSAN 2011

Gazetecilik Nedir? Gazeteciliğin Temel Görevleri

Ekrem Dumanlı
Genel Yayın Yönetmeni
ZAMAN

Medya Okulu'nun ilk konuğu, Ekrem Dumanlı oldu. Mesleğin en temel sorusu olan "Gazetecilik nedir?" sorusunu sorarak konuşmasına başlayan Dumanlı, gazeteciliğin bir itibar meselesi olduğunu ve bu mesleğe itibar kazandırmak gerektiğini vurguladı.

Genellikle rutin habere giden muhabirler kendilerini geliştirmiyor. Bunu en çok, sordukları sorulardan anlıyoruz. Dünyaca ünlü teknik direktörlere akıl vermekten tutun da fırçalamaya varıncaya kadar sorular sorulabiliyor. Ne yazık ki bizim mesleğimizde bu hususlara önem verilmiyor.

Gazeteciliğin kendi sistemi içerisindeki yazı işleri kadrosu çok problemlidir. Bana göre lağvedilmesi gereken bir birimdir. Muhabir haberi gönderir, yazı işlerindeki kendini Konfiçyüs zanneden kişi habere takla attırır. Bambaşka anlamlara gelebilecek değişiklikler yapar ve muhabiri zor durumda bırakır. Yurt dışında böyle bir uygulama yok. Yazı işleri haberde gördüğü eksikleri belirtip muhabire gönderiyor ve sonucu yine muhabir belirliyor.

Bizim mesleğimiz sadece bilgi edinip onu nakletme işi değildir. Çünkü yanlış, manipüle edilmiş bir haber olabilir. Yapılacak şey bilgi üzerinde araştırma

yaparak, bilgide derinleşmektir. Ne yazık ki bizim ülkemizde bu iş tam anlamıyla yapılmıyor. Haberde adı geçen tüm taraflara ulaşmak, olaya bütüncül bir açıdan bakmak lâzım gelir.

Biz her dönem 40-50 civarında muhabir alıyoruz. Bu adaylara bugün gündem oluşturan meselelerin tarihini teşkil eden olaylar hakkında sorular soruyoruz. Çoğu zaman doğru cevapla karşılaşmıyoruz. Oysa ki meseleleri anlayabilmek ve doğru analizler yapabilmek için yakın tarihi bilmek zorundayız.

Televizyonun icadı ile bir şey fark edildi. Televizyon, haberi aynı anda oturma odanıza kadar getirirken, gazete olaydan ancak saatler sonra size haberi ulaştırır. O zaman "demek ki gazeteler bitecek" denildi. Oysa gazeteler bitmedi. Çünkü televizyon daha çok olayın ne olduğunu verir; gazeteler ise niçin olduğunu verir. Çünkü televizyonların ayrıntı verecek kadar geniş zamanı yoktur. Bugün artık niçin olduğunu vermek de yeterli değil. Meydana gelen

“Gazetecilik mesleğinin aslı haberin doğruluğunun araştırılması ve çapraz kontrollerinin yapılması işidir. Gazeteci, bilgiyi tüm hatalardan ayırarak, önyargıdan uzak bir şekilde ulaştıran kişidir.”

vakanın yaşamımıza yansımalarının neler olacağını vermek lüzumu hâsıl oldu. Bunun için gazetecilerin çok okuyan, kendini çok geliştiren kişiler olması gerekir. İnsanlar nereye giderlerse gitsinler, ne olduğunu hep merak edecekler. Hep düşünecek ve sorgulayacaklar. Bu yüzden gazetecilik hiçbir zaman bitmeyecek. Belki format değiştirecek, üslup değiştirecek, hız değiştirecek ama bitmeyecek. Çünkü insanlar bilgiye, analize, çıkarım yapmaya ihtiyaç duyacak her zaman.

İnsan, her bir medya aracını kendi gerçekliği içerisinde kullanacaktır. Bunların kendi arasında geçişkenlikleri de olacaktır. Fakat her biri kullanılacaktır. Normal şartlarda televizyonun radyoyu öldürmesi gerekirdi, olmadı. Sinemayı öldürmesi gerekirdi, o da olmadı. Çünkü hepsinin kendine has bir gerçekliği var.

Peki internet gazeteyi öldürecek mi? Hayır öldürmeyecek. Çünkü internette doğru bilgiye ulaşmak çok zor. Gazetecilik mesleğinin aslı haberin doğruluğunun araştırılması ve çapraz kontrollerinin yapılması işidir. Gazeteci, bilgiyi tüm hatalardan ayırarak, önyargıdan uzak bir şekilde ulaştıran kişidir. Bilginin değeri mesleğimizde altın gibidir.

Bence sanal ortamda iki büyük ayrışma gerçekleşecek: İnternetin enformatik yönüyle eğlencelik yönü birbirinden ayrışacak. Şu anda internetin eğlencelik yönü enformatik yönüne üstün geliyor. Çünkü enformatik taraf için uzun bir bilgiyi rafine etme işlemi gerçekleştirmeniz gerekir. Bu oldukça fazla eleman istihdam etmenizi, bunun için de para kazanmanızı gerektiren bir iştir. Oysa şu anda başka büyük sitelerden kopyalayıp yapıştırma biçiminde yürüyor işler. 2001 krizinde işsiz kalan gazetecilerin açtığı bir yoldur bu. Bundan sonra yalnızca isim zikrederek haberi vermek yetmeyecek, bir de haberi aldığın yere telif hakkı ödemen gerekecek ve bu ayrışmayı sağlayacak. İkinci ayrışma ise marka değeri oluşturmak üzerinden olacak. Bu süreci çağdaş bir mantıkla oluşturanlar önemli yol alacak. Foto galeri ile hit sayıları yüksek olanlar şu an reklam alabilseler de yakın bir zamanda reklam verenler hitlerin gerçekliğini sorgulamaya başlayacak.

Haber ve habercilik bir itibar meselesidir. İlerleyen yıllarda buna çok daha fazla önem verilecek ve çıkan manzara gazeteciliğin seyrini belirleyecek.

16 NİSAN 2011

Haber Yazma Teknikleri

Enis Tayman
Gazeteci
RADİKAL

Medya Okulu'nda gazeteci yazar Enis Tayman ilk haftanın ikinci konuğu oldu. Tayman konuşmasında, haberin tanımı, içeriği ve habere dikkat çekirtmenin önemi üzerinde durdu. "Öykü yoksa haber de yok," diyen Tayman'ın dersinden ayrıntılar şöyle:

"Haber nedir?" sorusuna verilecek en basit cevap bence şudur: İlgi çekecek, bilgi verecek şeyleri kolay anlaşılır biçimde vermektir.

Peki, haber ne değildir? Bir de ona bir bakalım:

Haber, akademik araştırma değildir.

Haber, propaganda değildir.

Haber, demeç değildir. O/bu bir şeyler söyleyebilir ama okuyucuyu asıl ilgilendiren bunu neden dediği ve arka planında neler olduğudur. Gazetecinin asıl işi bu arka planı verebilmektir.

Bunun yanında her gazetenin, okuyucusunun hassasiyetini göz önüne alarak yapmak zorunda olduğu veya yapamadığı haberler vardır. Bu, Akit'te de böyledir, Hürriyet'te de.

Haberde araştırma çok önemlidir. Bu yüzden her şeyin başı meraktır bu meslekte. Ayrıca portre haberleri de çok önemlidir.

Gazetede yer alan bir haberin reklam karşılığı 3000 dolardır. Yani öyle bir haber yazmalısınız ki o reklamın yerine geçebilecek değerde olsun.

Bana göre öykü yoksa haber de yoktur. Fakat maalesef bunu her zaman yapamıyoruz çünkü gerekli vakit çoğu zaman olmuyor. Oysa bir haberi salt haber haliyle vererek etki yaratamazsınız. Time dergisinde, Irak'taki Sünni-Şii kavgası üzerine bir dosya, konuyu canlı bir hayat üzerinden anlattığı için beni çok etkilemişti. Yoksa her gün patlayan bombalar, ölü sayıları bir süre sonra etkileyciliğini yitiriyor.

Hepimizin bir ideolojisi var hayatta ve haberde kendinizi bundan tamamen sıyıramazsınız. Kelimeleriniz bile ele verir sizi. Aslolan objektif olmak ve haberde dengeyi kurabilmektir. Tarafsız haber diye bir şeyden bahsetmek gerçekçi değildir. Bir eylemciye direnişçi ya da terörist demek hayat görüşümüzün sinyalinin vermek için yeterlidir.

İSTANBUL
ŞEHİR
ÜNİVERSİTESİ

OSYM Başkanı'ndan duyulmamış suçlama

Sümeyye şikayet etti oyuncunun maaşı gitti

Can Dundar, Türkiye'nin en başarılı futbolcu olan Sümeyye'nin maaşını almadığı için şikayet etti. Oyuncunun maaşının kendisine gittiği iddia edildi.

Kan aldığını bildirdi

Sık, 'araç yok' denilerek duruşmaya getirilmedi

Sık, 'araç yok' denilerek duruşmaya getirilmedi. Bu nedenle sık sık araçsız duruşmaya getirildi.

Enis
TAYMAN

**“Öykü yoksa
haber de yoktur!”**

Haberde imlâ ve yazım kurallarına önem vermek zorundayız. Ne söylediğimiz kadar nasıl söylediğimiz de önemlidir çünkü. Her gazetecinin elinin altında bir yazım ve imlâ kılavuzu bulunmalıdır. Ayrıca cümlelerimiz kısa olmalı ve aralarında zaman birliği olmalıdır. Habere hangi zamanla başladığımızı öyle devam ettirmeli ve öyle bitirmeliyiz.

Tarafsız olabilmek için sıfatları çıkarmalıyız dilimizden. Çünkü bizi “yanlı” yapan şey kullandığımız sıfatlardır.

Haberde; “Oldu mu? Olmadı. Ya olsaydı?” mentalitesinden sıyrılmak gerekir. Bu manipülasyondur. Lütfen bundan kurtulun, karşınızdaki ne dediyse onu yazın. Ayrıca temelde karşınızdaki insanın ne diyeceğini en az yarısı kadar bilmiyorsanız lütfen o kişilerle konuşmayın. Çünkü onu tanımıyorsunuz demektir. O halde o haberi nasıl yazacaksınız?

Kaleminiz de biraz serbest olsun; siz yazın, editör atsın. Ama siz yazın. Ve haber yazmak kadar haber satmak da önemlidir. Habere heyecan katmanız ve haber için heyecanlanmanız gerekiyor.

16 NİSAN 2011

Söyleşi/Röportaj Teknikleri

Nuriye Akman
Gazeteci
ZAMAN
TRT HABER

İlk haftanın son konuğu, röportaj denince akla gelen ilk isimlerden biri olan Nuriye Akman oldu. Akman'ın, mesleğin en zor fakat en eğlenceli alanı olarak gördüğü röportaj hakkında ince teknikleri anlattığı dersinin ayrıntıları şöyle:

İnsanlara tepeden bakmamak ve bize de tepeden bakmalarını önlemek için özellikle “bir kare şeklinde görüntü almak istiyoruz” diyerek makam koltuğundan kaldırmalı ve aynı hizada oturtmalıyız. Bu iyi bir röportaj yapmanın ilk koşuludur. Karşımızdaki kendini bizim amirimiz olarak görmemeli.

Her mesleğin ayrı bir jargonu var, bunlara aşina olmak zorundayız. Karşımızdakinin değer verdiği şeylerin farkında olmalı ve saygı duymalıyız. Bazı kişilerin bazı şeylere karşı alerjisi vardır. Bu hassas noktalar önemlidir. Gerektiği zaman bir polisin, gerektiği zaman bir psikiyatristin diline hâkim olmak zorundayız. Bir çeşit oyunculuk bizim mesleğimiz.

Giderken amacınızın ne olduğunu bilmelisiniz. Kişinin daha önce yapılmış tüm röportajlarını okumuş olmanız gerekir. Daha önce sorulmamış soruları sormak ilgiyi arttırır ve sizi farklı kılar. Satır aralarını okuyabilmek ve cevaplar neticesinde çok hızlı düşünerek yeni sorular üretmek zorundayız. Bunun için çok

okuyan, hatta kendine aykırı fikirleri daha fazla okuyan olmak gerekiyor. Metnin özüne hâkim olabilmek için de okumuş olmak çok önemli. Sanatsal bakışınızın da olması gerekiyor. Herkes resim yapamaz, fakat en azından resim üzerine konuşabilir olmamız gerekiyor.

Güleryüz ve ses tonu çok önemli. Sorduğunuz soruyu ses tonunuzu ayarlayarak sorarsanız, cevap alabilme imkânınız artar. En sert soruları vurguyu farklı noktalara çekerek sorabilir ve muhatabımızı bu şekilde yanıltabiliriz, ya da tepkiyi azaltabiliriz. Buna rağmen yine de sert tepkiler alabiliriz; bunun için de bu krizi yönetebilecek halde olmamız gerekiyor. Zor zamanlar için yanımızda espri paketimiz hazır olacak bir kere.

Karşınızdakini ne kadar öveceğinizi, nerede durmanız gerektiğini bileceksiniz. Ayrıca kadın olarak makyajınıza, takılarınıza falan odaklanmayacak muhatap, sadece size odaklanacak.

“Karşınızdakine yazmayacağınıza dair söz verdiğiniz bir şeyi asla yazmayacaksınız. Bu bir güven meselesidir.”

Karşınızdakine yazmayacağınıza dair söz verdiğiniz bir şeyi asla yazmayacaksınız. Bu bir güven meselesidir. Fakat ben soruyu değiştirerek birkaç kez şansımı zorlarım; bazen şansım yaver gider ve cevap aldığım olur.

İnsanların başarılarından bahsetmek onları mutlu eder.

“En”li sorular hiç gerçekçi değildir. O yüzden “en”li sorular sormayın.

Çalıştığınız kurum bazen röportaj talebinizin kabul edilip edilmemesi konusunda etkili olabilir. Ama kurumunuzun kimliği kadar sizin şöhretiniz de önemli: kötü bir şöhretiniz varsa, kişi sizinle röportajı kabul etmeyebilir.

İnsanlar gerçeklerle değil imajlarla düşünürler. Bu yüzden doğru bir imaj oluşturmalsınız.

Her gün bir sayfa da olsa yazmak sizi çok geliştirir. Bu çok önemli.

Ekranda röportaj yaparken daha da çok dikkatli olmanız gerekiyor. Gazetede tartışmanın dozunu arttırabilirsiniz fakat ekranda öyle olunca tartışma programı gibi olabiliyor. O yüzden nerede duracağınızı bilmeniz gerekiyor.

23 NİSAN 2011

Gazeteciliğin Evrensel ve Etik kodları

Adem Yavuz Arslan
Ankara Temsilcisi
BUGÜN

İkinci haftanın ilk konuğu, Adem Yavuz Arslan oldu. Konuşmasında bir gazetecinin uyması gereken etik kuralları açıklayan Arslan, Türk medyasında sıklıkla ihlâl edilen etik değerleri çeşitli örneklerle açıkladı. Derste genel olarak şu meselelere dikkat çekti:

Türk medyasında etik ihlâli ile alâkalı bir çalışma yapacak olsak ansiklopediler oluşur. Bu konuda kötü bir sicilimiz var. Peki neden? Çünkü Türk medyasında, toplumda olduğu gibi müthiş bir kamplaşma var. Tarafsız haber vermesi, bilgilendirmesi gereken gazeteciler kendilerini bir yerde konumlandırıyorlar ve bu konumlandırmanın sonucunda yanlış haberler yapıyorlar.

Etik nedir gazetecilikte? Bunun bana göre en temel tanımını, bir gazetecinin her şeyden önce vicdanlı ve ahlâklı olmasıdır.

Çok katı etik kuralları da koysanız mesele vicdan meselesidir.

Darbeler, cuntalar, cunta girişimleri, postmodern darbeler oldu ve tüm bunların içerisinde medya bir şekilde etkin olarak yer aldı. Birçok gazeteci bugün bu yüzden günah çıkarmaktadır.

Benim için ölçüt, ileride dönüp okuduğum zaman yazdığım yazıdan, çektiğim

fotoğraftan dolayı utanmamaktır.

Gazeteci tarafsız olmalı söyleminin fiili gerçekliği olduğuna inanmıyorum. Gazeteci taraftır. Gazeteci bir parti de tutabilir bir ideolojiye taraf da olabilir. Mesele gazetecinin adil ve objektif olmasıdır. Gazetecilik, gündeme hâkim olmak ve bunu etik kurallar içinde vermektir.

Toplum değişirken medya değişiyor, medya değişirken toplum değişiyor. Bu karşılıklı bir etkileşimdir.

Sosyal medyanın gücünü görmek gerekir. Eskiye nazaran bugün manipülatif haber yapmak çok daha zor.

Etik Kuralların Anayasaları:

Haber doğru olmalıdır.

Haber belgeli olmalıdır.

Haberde kamu yararı gözetilmelidir.

Mahremiyete saygı gösterilmelidir. Kutsal

“ ‘Gazeteci tarafsız olmalı’ söyleminin fiili gerçekliği olduğuna inanmıyorum. Gazeteci taraftır. Gazeteci bir parti de tutabilir, bir ideolojiye taraf da olabilir. Mesele, gazetecinin adil ve objektif olmasıdır.”

değerlere saygı gösterilmelidir. Tercihleri ile alakalı yorumlar yaparken ötekileştirici, aşağılayıcı, ayrımcılığa tabi tutucu ifadeler kullanılmamalıdır.

Haberde farklı görüşlere yer verilmelidir.

Fotoğraflarda ve görüntülerde manipülasyondan uzak durulmalıdır.

Önyargısız haber yapılmalıdır.

Yapılan haberde ‘hesap verebilirlik’ gözetilmelidir. Altına imza atılan her haber, tamamen doğru, tamamen arkasında durulabilir olmalıdır. Ombudsmanlık meselesi bu konuda önemli bir adımdır.

Sansasyonel habercilikten uzak durulmalı. Günümüzde medyaya olan güvensizliğin temel sebebi, zamanında bu tip haberlerin sıklıkla yapılmış olmasıdır.

Kişisel çıkarlar üzerine haber yapılmamalıdır.

Otosansür uygulanmamalıdır. Gazetecilik reflekslerle alakalı bir meslektir. Haberi yakalamak gerekir. Mesleğe karşı ciddi bir heyecan duyulmalıdır.

23 NİSAN 2011

Dış Haberler

Işın Eliçin
Gazeteci
TRT TÜRK

Haftanın ikinci dersini, 'Gazeteci Gözüyle' programının sunucusu Işın Eliçin verdi. Ülkemizde her geçen gün önem kazanan dış haberciliği anlatan Eliçin, bu alanda gazetecilik yapacak adayların kazanması gereken donanımlar üzerinde durdu.

Son dönemde dünya haberciliği, daha önemli bir hale geldi. Bunun sebepleri olarak mevcut hükümetin dış politikasındaki değişim, daha geniş bir coğrafyada daha aktif siyaset uygulama isteği ve bunu hayata geçirme çabaları gösterilebilir.

Daha önceleri dış haber, televizyonda magazin, soft hikâyeler olarak geçirdi; gazete ise diplomasi muhabirliği üzerindeydi.

Günümüzde bölge coğrafyasındaki hareketlilik ve bunun bize tesiri göz önünde bulunduğu, iç ve dış habercilik arasında pek fark kalmadığı anlaşılabilir.

Televizyon ile gazete haberciliği çok farklı. Televizyonda görsel malzeme çok önemli fakat genellikle muhabire yatırım yapılmıyor. Alanlara muhabirler götürülüyor.

İngiltere sömürgeci geçmişinden gelen bir güçle dünyanın hemen hemen her noktasında muhabir bulundurmakta,

haberlerini muhabirleri aracılığıyla bildirmektedir. Bizde pahalı bir şeydir muhabir bulundurmak. Çoğu zaman Anadolu Ajansı aracılığıyla, o da yoksa yabancı ajanslar yoluyla çeviri haberler verilmektedir.

İngilizce dışındaki dilleri bilmek de çok önemli. Haberin orijinal diline, kaynağına ulaşmak çok önemli. Bu nedenle dış haberlerde Arapça, Farsça ve Çince bilmek avantajlıdır. Bugünlerde "isyan coğrafyası" olarak adlandırdığımız bölgeden haberler verecek yetişmiş muhabirimiz ne yazık ki yok.

Bizim medyamızın en büyük eksiklerinden biri, yakın coğrafyamızın dillerine hâkim muhabirlerimizin bulunmamasıdır.

Ajanslardan çeviri yapılarak verilen haberlerde orada bir muhabir bulunmadığı ve haberi yakınlaştıracak hikâyeler oluşturulmadığı için haberlerin veriliş şekli çok sık kalıyor.

İSTANBUL
SEHİR
ÜNİVERSİTESİ

İSTANBUL
SEHİR
ÜNİVERSİTESİ

İSTANBUL
SEHİR
ÜNİVERSİTESİ

İSTANBUL
SEHİR
ÜNİVERSİTESİ

“Biz içe kapalı bir toplumuz ve genellikle dış haberlerde yetişmiş elemanımız çok fazla yok. Bu nedenle dış haberlere eviri servisi olarak bakılıyor.”

Biz içe kapalı bir toplumuz ve genellikle dış haberlerde yetişmiş elemanımız çok fazla yok. Bu nedenle dış haberlere çeviri servisi olarak bakılıyor. Bunu değiştirmemiz gerekiyor.

Dış haberlere hakkıyla bakabilsek kendi ülkemizle alakalı çok şey öğrenebiliriz.

Dış haberlerde çok kısıtlı elemanla çalışıldığından bölgeler üzerinde uzmanlaşma olamıyor. Medya patronlarının bu zihniyetinin değişmesi gerekli.

Çevirirken bir deneyim, bir birikim gerekiyor. Haberi nereden aldığınız, kaynağınızın dünya görüşü, haberin işlenişi önemlidir. Haberi birkaç kaynaktan kontrol etmelisiniz.

Merak ve heyecan taşımayan biri, iyi bir gazeteci olamaz. Bu işi niçin yaptığımız çok önemli.

23 NİSAN 2011

Ekonomi Gazeteciliği

Cemil Ertem
Köşe Yazarı
STAR

Haftanın üçüncü ve son dersini Star Gazetesi'nden Cemil Ertem verdi. Ekonomi gazeteciliğinin ülkemizdeki genel durumu ve nasıl olması gerektiği üzerine de değerlendirmelerde bulunan Ertem, şunları söyledi:

Ekonomi gazeteciliği, bugün Türkiye'de ve dünyada yeterince yapılmayan ama yapılması gerekli olan bir gazeteciliktir. Gazeteciliğin hangi alanında olursanız olun, ekonomi bilmek zorundasınız. Bir gazeteci olarak ekonominin nasıl işlediğini ve içerisinde bulunduğunuz ülkenin ekonomisinin nereye gittiğini bilmeniz gerekmektedir.

Bana göre gazetecilik bir meslek değildir. Gazetecilik bir iştir. Peki, nasıl bir meslek haline getirilebilir? Örneğin iktisatçısınız, bu mesleğe paralel olarak gazetecilik yaparsanız, gazetecilik meslek haline gelir. Böyle söyleyerek gazeteciliğin değerini düşürmek istemiyorum. Fakat günümüzde bir uzmanlık alanı elde etmeden gazetecilik yapmak mümkün değil. Bu ekonomi olabilir, hukuk olabilir, siyaset olabilir, hatta tıp olabilir. Çünkü artık okuyucu ya da izleyici bir olay olduğu zaman sizden bunun sebeplerini, sonuçlarını ve bunun hayatlarına muhtemel etkilerini istiyor. Sizin gelecekle alakalı doğru tahminlerde bulunmanız ve bu tahminlerinizde

yanılmamanız gerekmektedir.

Gazeteci akademisyen değildir fakat bir gazeteci analitik düşünmek ve en az bir akademisyen kadar çalışmak zorundadır. Bugüne kadar gazetecilik mesleği bir iş olarak yapıldı ve bunun sonucunda entelektüel seviyemiz çok aşağıda kaldı. Sonuçta, dezenformasyona açık bir alan oluyor gazetecilik. Ham habere ulaşmak bir iş değil artık. Önemli olan ham haberin gündelik yaşamımızdaki yansımalarını belirleyebilmek ve bilimsel tahminlerde bulunabilmektir.

Hangi alanda olursanız olun, isterseniz siyaset, politika haberciliğinde uzmanlaşmaya çalışın, isterseniz uzmanlaşmayı istediğiniz alan spor ya da dış haberler olsun, ekonomi bilmek zorundasınız.

Ekonominin nasıl işlediğini, dünya ekonomisinin nasıl işlediğini, ekonominin temel verilerini nasıl yorumlamanız gerektiğini, içinde bulunduğunuz ülke

İSTANBUL
ŞEHİR
ÜNİVERSİTESİ

İSTANBUL
ŞEHİR
ÜNİVERSİTESİ

İSTANBUL
ŞEHİR
ÜNİVERSİTESİ

İSTANBUL
ŞEHİR
ÜNİVERSİTESİ

İSTANBUL
ŞEHİR
ÜNİVERSİTESİ

İSTANBUL
ŞEHİR
ÜNİVERSİTESİ

**“ ‘Türkiye 8.9 büyüdü’
dediğiniz zaman, gazeteyi
çöpe atmanız lazım.
İsterseniz hükümet yanlısı
olun bu büyümeyi övün;
isterseniz ‘Büyüme sanal bir
büyüme’ yazın. Bunu bir
şekilde yorumlayıp bundan
sonuç çıkarmalıyız.”**

ekonomisinin nerden nereye gittiğini ve karşınıza gelen bir rakamın, bir verinin nasıl yorumlanması gerektiğini bilmek zorundasınız.

Nedenler ve olası sonuçlar yeterince verilmeli, tatmin edici olmalı. Başlık ve içerik arasında farklılık olmaması gerekir.

Diyelim ki ekonomi sayfasına manşet attınız, “Türkiye 8.9 büyüdü.” Çok güzel, ama bunu söylediğiniz zaman gazeteyi çöpe atmanız lazım. İsterseniz hükümet yanlısı olun bu büyümeyi övün, isterseniz “Büyüme sanal bir büyüme,” yazın. Bunu bir şekilde yorumlayıp bundan sonuç çıkarmamız lazım. Bu haberi biz temel verilere bağlı olarak yorumladık; peki, bunun sonucu ne? Bir ekonomi gazetecisi bu sonucu doğru bir şekilde analiz edebilmeli.

Siz gazetecilik yaparsanız Amerika’da da Beyrut’ta da yapabilmelisiniz. Bu donanımına sahip elemanlar yetişmesi lazım. Eğitim sistemimiz bu kalitede olduğu takdirde işsizlikle mücadele edilebilir.

Wikileaks belgeleri de gösterdi ki, teknolojik gelişmeler günümüzde bilginin dağılımını çok hızlandırıyor. Eskiden 20-30 kamyona ancak sığabilecek belgeler, bugün bir

subayın cebinde taşıyabileceği bir belleğin içine yerleştirilebiliyor. Bu da gösterdi ki muhteşem sistemlerin hiçbir şekilde güvenliği yok. Çok hızlı bir değişimin içerisindeyiz. Bu değişimi haberlerimizde verebilmek için belli bir uzmanlığa sahip olabilmeliyiz.

Sizlere mutlaka okumanız gerektiğini düşündüğüm bazı kitaplar önermek istiyorum:

1. 20.Yüzyıl Avrupa İktisat Tarihi
Ivan T. Berend
2. Mikro İktisat
Mark Skousen
3. Kalkınma Reçetelerinin İç Yüzü
Ha Joon Chang
4. Memalik-i Osmaniye’den
Avrupa Birliğine
Çağlar Keyder
5. Cumhuriyet’in İktisat Tarihi
Oktay Yenal
6. Ortak Zenginlik
A. Negri, M. Hardt
7. Wikileaks
Özgür Uçkan, Cemil Ertem
8. Ekonomik Göstergeler ve
İstatistikler Rehberi
Elif Çepni

30 NİSAN 2011

Adliye Muhabirliği

Mahmut Övür
Köşe Yazarı
SABAH

Üçüncü haftanın ilk konuğu Mahmut Övür, mesleğin pek tercih edilmeyen alanı olarak gördüğü adliye muhabirliğini anlattı. Övür, bu alanda çalışanların tam bir Türkiye fotoğrafı çekebileceğini ve çok farklı deneyimler kazanacağını söyledi.

12 Eylül koşullarında, zor şartlarda gazeteciliğe başladım. O koşullarda özgür gazetecilik yapmak mümkün değildi. Ama zaten Türkiye'nin tüm tarihine baktığımızda hiçbir zaman kolay değildi. Türkiye'de sistem hukuk ve demokrasi üzerine oturmadığı için gazetecilik de bunun bir parçası haline gelmiştir. Medya dün de bugün de sistemin bir parçası haline gelmiştir. Medyada devlet ideolojisi hâkimdir.

Adliye ve polis muhabirliği sektörde istenmeyen muhabirliktir. Çünkü çetrefilli iştir; suçluyla yüz yüze gelinen bir alandır. Bu alanı kim üstlenir? İnsan neden gazeteci olur?

Soru soran, toplumu merak eden ve toplumun gerçekleriyle yüzleşmek isteyen kişi gazeteci olmalıdır.

Adliye muhabirliği tam bir Türkiye fotoğrafı çekebileceğiniz bir alandır.

Gönüllü olduğum bu işe başladığım zaman

devletin her şeyi mübah gördüğü bir dönemdi. Beni en çok şaşırtan şey gazetecilerin haliydi. O polisleri hadi devlet eğitmişti; peki polis gibi davranan gazetecileri kim eğitmişti? O gazetecilerin hiç birinin hukukla insan hakları ile alakası yoktu. Medya ve polis arasında birbirini besleyen bir süreç yaşanıyordu. İstediklerini iyi, istediklerini kötü gösteriyorlardı. Bu muhabirlikleri yapanlarda kalite yoktu. En alt eğitim düzeyindeydiler. Polislerle ancak o düzeyde kişilerin ilişki kurabileceğine inanılıyordu.

Adliyede ise yine devleti koruyan bir zihniyet hâkimdi. Genel bakış açısı, toplumu “her şeyi yapabilir” ve “potansiyel suçlu” olarak algılıyordu.

Haber yaparken adliyede öncelikle toplumun her kesimi ile empati kurabilmeniz gerekir. Hukuka çok saygılı olmanız gerekir.

Adliye muhabiri dikkatli, hukuka saygılı ve araştırmacı olmalı.

“Devletle medya el ele verip kaotik bir ortam yarattı ve ülkeyi faili meçhul cinayetlerden 28 Şubat sürecinin darbeci geleneklerine getirdiler. Mafya, devlet ve medya üç sacayağıdır.”

Gazeteci sadece yazdıkları ile değil ilişkileri ile de etkili olur. Suç örgütleri ile ilgili haber yaparken, haberin neye hizmet edeceğine dikkat etmemiz gerekiyor.

Bir gazetecinin herkesle ilişkisi olmalıdır. Bunda bir sınır olmamalıdır fakat bu ilişkide aslanan gazetecinin kendisini ilişkide nasıl tanımladığıdır. Eğer siz mafya ile ilişkinizde abilik noktasına gelerseniz sizin işiniz biter. Ben mafya babalarına "Kahve getireyim mi?" diyen ciddi gazeteciler gördüm.

1990'larda 60'a yakın gazeteci Kürt meselesi ile alâkalı faili meçhul cinayetlere kurban gitti. Bugün birkaç gazetecinin tutuklanması ile ayağa kalkan medya o gün mafya haberleri ile meşgul olmaktan bu meseleye sessiz kalmıştı. Bu nedenle önümüze sürülen haberlerin arka yüzünü görmeye çalışmalıyız.

Devletle medya el ele verip kaotik bir ortam yarattı ve ülkeyi faili meçhul cinayetlerden 28 Şubat sürecinin darbeci geleneklerine getirdiler. Mafya, devlet ve medya üç sacayağıdır.

Medya eskisinden çok daha özgür bir noktaya gidiyor. Eskiden ekonomik ilişkileri dolayısıyla suskun, korkak bir medya vardı. Şimdi ise her gazeteci istediği haberi

yapabileceği noktadadır.

Geçmişte kullandığımız dil gittikçe yumuşamaya ve demokratikleşmeye başladı. Fakat bu istediğimiz nokta da değil çünkü medya ve demokratikleşme arasında bir tezat var. Eski devlet mentalitesinin ağır bastığı, yeni Türkiye'yi göremeyen bir kısım medya yöneticisi var.

Değişen Türkiye'de medya olarak değişimi görmezden gelemezsin. Toplum değişimi istiyor. Yavaş ilerleyen bu değişim sürecini hızlandırmak, siyasi iradeyi itmek sivil toplum kuruluşları ve medyanın görevidir.

TRT-Şeş (TRT-6) bir devrimdir. "Kürtçe de bir dil midir?" denilen anlayıştan bu dile dayalı bir kanalın kurulmuş olduğu noktaya gelmişiz. Bu ümit verici bir gelişmedir.

Türkiye'de ne yazık ki zamanın ruhunu algılayan bir gazetecilik yapılmıyor henüz. Fakat muhakkak yapılacak.

Ergenekon gibi bir dava süreci yaşanırken her şeyin yayınlanması gerekmiyor. İşin ölçüsünü kaçırıyoruz her şeyde olduğu gibi. Ayrıca bu süreçte henüz yargılanmakta olan kişilere karşı suçlayıcı tavır almamak gerekiyor.

30 NİSAN 2011

Spor Muhabirliği

Alp Özgen
Yapımcı
Sunucu

Uzun yıllar CNN Türk ekranlarından tanıdığımız, spor muhabirliğinin tecrübeli ismi Alp Özgen, üçüncü haftanın ikinci dersinde spor muhabirliğini anlattı. Özgen, sektörün sıkıntılarını ve iyi bir spor muhabirinin sahip olması gereken vasıfları vurguladı.

Bence Medya Okulu'nda en büyük kazanımınız ideal olanı öğrenmekten ziyade, sektörle alâkalı gerçekçi bilgiler edinmenizdir.

Spor haberciliği için temel iki ihtiyaç, iyi bir istihbarat şefi ve iyi bir muhabirdir.

Spor dünyasında olup biten her şeyden haberdar, spor dünyası ile yakın ilişki ağlarına sahip, futbolcu ve basketbolcular ile temas halinde olan, muhabirdir. Sizin çok iyi bir ekran yüzünüz olabilir, fakat habere ulaşmak için iyi bir muhabire ihtiyacınız vardır.

Spor haberciliği adına son beş yılı tam bir kâbus olarak görüyorum. Spor servisleri giderek eridiler. Spor servisleri artık medya patronları tarafından birer yük olarak görülüyor. Eskiden biraz da magazinle harmanlayarak, spor servisleri aracılığıyla zenginleşen medya patronları bütün bunları unuttular ve spor servislerini 20-25 kişiden 3-4 kişiye düşürdüler. Bu noktaya biraz da spor servislerinin iyi organize

olmamasından dolayı gelindi.

Artık ajanslara dayanan bir spor haberciliği hakim Türkiye'de. O yüzden hep aynı haberleri izliyorsunuz.

Yurtdışında muhabir spikerden çok daha önemli. Türkiye'de ise herkes spiker olmak ister. Yurtdışında tüm işi yapan muhabir, spikerden daha fazla para kazanıyor.

Muhabirlik yolundan geçerek spiker olmak, marka olmak her zaman avantajlıdır.

Yurtdışında spor programlarında günün muhabiri diye bir bölüm yapılıyor ve böylece kanal, muhabirlerini markalaştırıyor. Fakat ülkemizde bu noktadan çok uzaktayız.

Deneyim muhabirlikte çok önemlidir. Spor dünyası ile ilişkiler her şeydir spor muhabirliğinde.

Tüm muhabirler için olmazsa olmaz koşul, iyi soru sormak ve sorgulamaktan geri durmamaktır.

**“Spor haberciliği için
temel iki ihtiyaç,
iyi bir istihbarat Şefi
ve iyi bir muhabirdir.”**

Muhabir, kuşkucu olmalıdır. Birkaç kaynaktan haberi sorgulamalıdır.

Bir muhabirin insan ilişkileri son derece üst düzeyde olmalıdır.

Son dönemde bilhassa muhabirler arasında ideolojik kutuplaşmalar çok arttı fakat bundan medya patronları kazanıyor.

Türkiye’de çoğu zaman magazin muhabirliği ile spor muhabirliği iç içe giriyor ve kaliteli spor muhabirliği bu nedenle yapılamıyor.

Eğer spor muhabiri olacaksanız, düzensiz bir aile hayatına ve sosyal hayata hazırlıklı olmanız lâzım.

Düzgün, iyi bir Türkçe muhabir için şart. İngilizce iyi bilmek ise spor muhabirliği için çok büyük avantaj. Kamera önünde, mikrofonda başarılı olmak lâzım. Ama bunlar yıllar içinde gelişebilecek şeyler.

İyi bir spor muhabiri olmak için taraftar psikolojisini bilmek, her şeyden önce halkın içerisinden gelmiş olmak ve onlarla maç seyretmiş olmak gerekiyor.

Son yıllarda spor muhabirliğinin erimesinin, bitmesinin temel sebeplerinden biri de kulüp

iletişim araçlarıdır. Takımların televizyonu, interneti, canlı yayın yapacak argümanları var. Bu yüzden diğer kanallara bir şey kalmıyor.

Eskiden sponsorlar ilk olarak spor servisine gelirdi; yani sponsorluk firmalarının tercihi genelde spor haberleri olurdu. Fakat artık spor servisleri bu noktadan çok uzakta.

Yöneticiler işlerine gelmediği zaman medyadan şikâyet ediyorlar. Dünyada kulüp ilişkileri ekonomik güç olarak kullanılıyor. Fakat dünyanın hiçbir yerinde spor bültenlerinde kulüp yöneticilerini göremezsiniz. Bizde halk Bakanlar Kurulu’ndan 3 kişinin adını sayamaz fakat tüm kulüp yöneticilerini bilir.

Türkiye’de reyting kaygısı yüzünden farklı spor dalları işlenmiyor. Bir ülkede kültür politikası gibi spor politikası da geliştirilmeli ve devlet tarafından alternatif spor dallarının da spor haberlerinde yer bulması şart olarak konulmalı.

Artık izleyici eskisi gibi değil. Tepki veriyor, önüne her konulanı yemiyor ve eleştiriyor. Bu sayede spor programcıları da kendilerini geliştirmek durumunda kalıyor.

30 NİSAN 2011

Ankara Gazeteciliği ve İstanbul ile İlişkileri

Enis Berberoğlu
Genel Yayın Yönetmeni
HÜRRİYET

Üçüncü hafta derslerinin son konuğu Enis Berberoğlu, başkent gazeteciliğini anlattı. Bu gazetecilerin giyinişleri ile kendilerini ele verdiğini söyleyen Berberoğlu, iyi Ankara gazeteciliğinin kimliksiz olmakla mümkün olduğunu belirtti.

Ben yaklaşık 30 yıllık muhabirim. Bunun yaklaşık 12–13 yılı Ankara’da geçti. Yapmadığım iş kalmadı bu sektörde. Stajyer muhabir olarak başladığım Hürriyet’te şimdi genel yayın yönetmeniyim ve buradan da emekli olacağım, çalışmayacağım. Size tavsiyem bir hedef koyun ve daha sonra da o hedefe müdahale etmeyin. Yani oraya ulaştığınız zaman tamamdır, artık orasıdır; ondan sonrası yokuş aşağısıdır.

Ankara gazeteciliği değil aslında başkent gazeteciliğidir bizim yaptığımız. Çünkü dünyanın her yerinde başkentler birbirine benzer. Başkent gazetecileri de birbirine benzer ve birbirlerini iyi anlarlar. Bu Paris’e gitseniz de, Şam’a gitseniz de böyledir.

Mesleğin ‘elif-be’si şudur: Soruyu doğru sorarsanız cevabı doğru alırsınız.

Satış fiyatı ile maliyeti arasındaki farktan kazanan gazeteler geride kaldı. Özal zamanında kâğıt zamları sonucunda gazete patronları bir tercih yapmak zorunda

kaldılar. Satış rakamlarını düşürmeden para kazanmak zorundaydılar ve bu dönemde bankalara kredi başvurularında bulunan gazete patronları ortaya çıktı. Ve bu durum Ankara gazeteciliğini önemli kıldı. Peki Ankara gazetecisi nedir?

Ankara gazetecisinin her resmi binada bir kaynağı vardır. Bu binaların içindeki adamlarla iletişime geçilmesi ve bu binaların sık sık ziyaret edilmesi lâzımdır.

Ankara muhabirini kravatı ve koyu renk kıyafeti ele verir.

Kimliksiz olmaya gayret eder Ankara gazetecisi.

Ankara’da yaşam alanları birbirine çok yakındır. Maliye Bakanı ile kebabçıda, müsteşar ile kafede karşılaşırsın. Dolayısıyla Ankara’da bir aidiyet hissi, bir yakınlık hissi kendiliğinden oluşur.

En iyi Ankara gazetecisi o binalardaki çalışanlar gibi yaşayan, onlar gibi düşünen gazetecidir.

**“Ankara gazetecisinin
en büyük zaafı, politikacı-
larla yakın ilişkiler kurup
politik aidiyet hissetmeye
başlamasıdır.”**

Ankara gazetecisinin en büyük zaafı politikacılarla yakın ilişkiler kurup politik aidiyet hissetmeye başlamasıdır.

Ankara haberlerinde ne kadar çok detay varsa, haber o kadar tarafsızdır.

Ankara gazeteciliği, kaçınılmaz olarak iktidar hissi verir.

1980’li, 1990’lı yıllarda Ankara gazetecileri medya patronlarıyla siyasi güçler arasında ilişki kuran, kulis yapan güçlü bir pozisyondaydı. 2000’li yıllarda medyanın yeniden yapılanmasıyla bu değişti, Ankara gazeteciliği de yeniden yapılandı.

Ankara gazetecisinin kavgası çok uzun sürmez. Bir yerden sonra barışırsın.

Gazetecilerin kaçınması gereken, Ankara yazarlığıdır. Bir gün bir ıslahat başlayacaksa Ankara gazeteciliğine de bir el atılmalıdır.

Bir gazetenin genel yayın yönetmeni çok yönlendirici olduğu için yazı yazmamalıdır.

Haberler tarafsız olmalıdır ama gazeteler ve genel yayın yönetmenleri tarafsız olmaz.

Klasik milliyetçi reflekslerle tiraj yükseltiyorsun.

Eskiden Başbakanın istediği adamların genel yayın yönetmeni olduğu dönemler oldu.

Medyayı sorgulamak 2000’li yılların modasıdır. Medya kadar tartışılan, medya kadar sorgulanan bir alan yok.

7 MAYIS 2011

Genel Yayın Yönetmenliği

Alev Er

Eski Genel Yayın Yönetmeni
AKTÜEL
STAR
TARAF

Medya Okulu'nda dördüncü haftanın ilk konuğu, Aktüel, Star ve Taraf eski Genel Yayın Yönetmeni Alev Er oldu. Konuşmasında genel yayın yönetmenliği pozisyonuna uygun kişinin nasıl seçildiği ve pozisyon için gerekli nitelikleri vurguladı.

Sosyal medya, eski medya düzenini değiştiriyor. Son altı aydır Wikileaks konuşuluyor. İşte bu eski medya düzeninin değiştiğinin ispatıdır.

Genel yayın yönetmeni kimdir? En cesur, en çalışkan en dürüst en birikimli ve en meraklı kişidir. Bunların hepsine sahip olsanız da genel yayın yönetmeni olamayabilirsiniz fakat en yaratıcı olmak için genel yayın yönetmeni olmanız gerekir. Çünkü yaratıcılık özgürlükle alakalı bir durumdur. Bir gazetede de en özgür olan genel yayın yönetmenidir. Fakat susturacak kimse yok diye o susturmaya başlarsa bu da olmaz. Çünkü yaratıcılık kolektif bir iştir.

İnternetin ortaya çıkışıyla genel yayın yönetmenliği yapmak zorlaştı. Çünkü dün televizyonda sığağı sığağına izlediğiniz haberi ertesi gün okutmak zor iştiir.

Genel yayın yönetmeni nasıl seçilir? Kurum bir vakıfsa mütevellî heyeti tarafından bir sene önceden seçilir ve seçilen eskisiyle

beraber bir sene çalışır ve işi öğrenir. Daha sonra da yer değiştirirler. Fakat bu '80'den sonra değişti. Nasıl ki bir şirkete CEO seçiliyor, tıpkı böyle genel yayın yönetmeni seçilmeye başlandı. Dışarıdan birini beğeniyorlar ve gazetenin başına getiriyorlar.

“Haber objektif, yorum subjektif olmalıdır.” Ben buna inanmam. Haber de subjektiftir. Çünkü bir sürü haberin içinden sen onu seçip manşete taşıyorsun. Demek ki haber de subjektif.

Herhangi bir haber kanalı tüm gazete okuyanlara nazaran 4 kat daha fazla izleniyor. Dolayısıyla dünkü haberin üzerine mutlaka bir şeyler katmalısınız okunmak için. Akşam saat dokuzda gazetesinin başında olmayan genel yayın yönetmeni fark yaratamaz, çünkü televizyondaki muadili yerindedir ve son dakika gelişmelerini anında değerlendiriyordur o saatte.

Rakiplere fark atabilmek için yaratıcı işler

MEDYA DERNEĞİ

İSTANBUL
ŞEHİR
ÜNİVERSİTESİ

MEDYA DERNEĞİ

İSTANBUL
ŞEHİR
ÜNİVERSİTESİ

MEDYA DERNEĞİ

İSTANBUL
ŞEHİR
ÜNİVERSİTESİ

MEDYA DERNEĞİ

İSTANBUL
ŞEHİR
ÜNİVERSİTESİ

MEDYA DERNEĞİ

İSTANBUL
ŞEHİR
ÜNİVERSİTESİ

MEDYA DERNEĞİ

İSTANBUL
ŞEHİR
ÜNİVERSİTESİ

İSTANBUL
ŞEHİR
ÜNİVERSİTESİ

Alev
ER

**“Devlet gazeteciliği
zihniyeti ile yaşıyoruz hâlâ.
Devlet dili ile konuşuyoruz.
Fakat yavaş yavaş
düzeliyoruz.”**

yapmak lâzım. Ertesi gün de konuşulabilecek haberler, manşetler yapmak lâzım. Ayrıca derinlemesine, ayrıntılı çalışılmış haberler olmalı.

Genel yayın yönetmenliği hoş bir iştir. Bırakmak zordur. Ben istediğim türden gazetecilik yapan gazete bulamadığım için bıraktım.

Haberi gidip alırsanız “özel haber” olur. Size getirirlerse “ajans haberi” olur. Önemli olan haberi çarpıtmadan, dürüstçe, cesurca verebilmektir.

Genel yayın yönetmeniyken kadromda benim kadar çalışkan olan insanlar görmek isterdim.

Dergi genel yayın yönetmenliği gazeteye nazaran çok daha zordur. Dergi için o kadar kaliteli haber yapmalısınız ki bir hafta sonra bile hâlâ zevkle okunabilsin. Dolayısıyla dergiden sonra gazeteye geçince insan, sırtındaki yükü atıp koşmaya devam ediyormuş gibi rahatlıyor.

Sayfa editörleri küçük devletler gibidirler; küçük birer diktatördürler. Muhabirlerden gelen haberleri kullanırlar. Çoğunu beğenmezler, kendileri değiştirirler. Eski tip anlayışın devamıdır bu.

Ekip ruhunu korumak için neşeli olmak gerekir. Gazetenin işletmecisi tarafını pek düşünmüyorum şu an.

Kasvet dolu başlıklar atmayı sevmem. Eğlenceli başlıkları seçerim.

Tasarım olarak en sevdiğim Cumhuriyet’i bir zamanlar. Taraf iyiydi, bozuldu. Sabah, Hürriyet gibi büyük puntolu manşetler atan gazeteleri sevmiyorum. Şimdilerde en fazla Star’ı beğeniyorum: hem hareketli hem sade. Zaman biraz fazla durgun ama onu da beğeniyorum.

Kavgasını vereceğim bir gazete yok artık. Bu yüzden gazetecilik yapmıyorum.

Devlet gazeteciliği zihniyeti ile yaşıyoruz hâlâ. Devlet dili ile konuşuyoruz. Fakat yavaş yavaş düzeliyoruz. Bir Kürdün terörist demediğine ben terörist demem. BBC böyle yapıyor. Ben, Bin Ladin’e de terörist demedim. Gazeteci, sıfat kullanmaz. Yaftalamaz. Olayı anlatarak verir. Gazeteci anlatamadığını küfürle söyler, aşağılar (bu olmaması gerekendir).

7 MAYIS 2011

Yazı İşleri

Nurcan Akad
Gazeteci
ZETE

Dördüncü haftanın ikinci eğitmeni, deneyimli gazeteci Nurcan Akad, gazetelerin görünmez kahramanı olarak tanımladığı yazı işlerini anlattı. Editörlerin sahip olması gereken vasıflara dikkat çeken Akad, bu alanda donanım sahibi olmanın önemine vurgu yaptı.

Yazı işleri, gazetenin mutfağıdır. İsimsiz kahramanlardır yazı işlerinde çalışan gazeteciler. Sabahtan akşama kadar aynı okuldan mezun oldukları arkadaşlarını parlatmak için çalışırlar. Dolayısıyla çok da talip olunan bir alan değildir.

İyi Türkçesi olan, gazetecilik eğitimi almış kişiler, yetiştirilmek üzere bir editörün yanına verilir ve yazı işleri için yetiştirilir, mezun olur olmaz. Çünkü bir kere muhabir olarak görünmeye alışmış olan gazeteciyi oradan alarak o masaya oturtamazsınız. Dolayısıyla yazı işlerindeki sahayı bilmez, sahayı bilen o masaya oturmak istemez. Bu durum yazı işlerindeki çalışanların, muhabiri anlayamamasına yol açar. Oysa ki karşılıklı doğru bir iletişim, ortaya iyi bir iş çıkması için çok önemli.

Yazı işleri denildiğinde; geniş bir editör kadrosu, genel yayın yönetmeni yardımcıları, haber koordinatörü, yazı işleri koordinatörü gelir akla.

Sayfa editörleri benim gözümde birer yazı

işleri müdürüdür. Çünkü kendi sayfalarına ait kararlar alıyorlar, tıpkı haber müdürleri gibi.

Her sayfayı birinci sayfa gibi düşünmelisiniz. Her sayfanın çok önemli bir haberi ve daha az önemli haberleri vardır. En önemli haberi manşet yaparsınız sayfanıza; daha sonra da diğer haberleri koyarsınız.

Editör kendi sayfasının manşetini, fotoğrafını vs. kendisi belirlemelidir. Spotlarını yazmalıdır.

Okura sunduğumuz şey sadece haberin muhtevası değildir. Aynı zamanda görselliği de sunuyorsunuz. Tasarımınız, fotoğrafınız, şık sunumunuz çok önemlidir.

Haberi tam anlamıyla okumadan başlık atarsanız, içeriğiyle alakasız bir başlık atar ve komik duruma düşersiniz. Editör bir haberde bir değişiklik yapacaksa, o haberin sahibi ile görüşmelidir.

Editör herkesin dikkatinden kaçan bir

Nurhan
AKAD

“Yazı işleri, gazetenin mutfağıdır. İsimsiz kahramanlardır yazı işlerinde çalışan gazeteciler. Sabahtan akşama kadar aynı okuldan mezun oldukları arkadaşlarını parlatmak için çalışırlar.”

şeyleri fark edebilir ve bu ayrıntı üzerinden haberi, manşet olabilecek bir habere doğru yönlendirebilir.

Editörlerin sahip olması gereken özellikler:

Çok iyi bir Türkçe ve dilbilgisi.

İyi bir haber duygusu, sezgisi.

Sayfaya haber içeriği ve görseliyle bir bütün olarak bakabilme yeteneği.

Şikâyet etmeden çalışabilme özelliği. Yazı işleri müdürü aynı zamanda köşe yazarlığı yapamaz. İşi bitmez çünkü. Yapan, ikisinden birini aksatıyordur.

Tablet teknolojileri için özel olarak geliştirilmiş dijital bir gazete olan Zete'nin amacı az ve öz, önemli haberleri kaliteli bir şekilde sunmak; sürekli okuduğunuzda Türkiye ve dünya gündeminin başlıklarını kaçırmamanızı sağlayacak gerekli genel bilgileri kaliteli içerikle verebilmek. Peki Zete neden çıktı? Araştırmalar gösteriyor ki 40 yaş altı kişiler artık gazetesini kâğıttan okumak istemiyor. Basılı gazete miadını dolduruyor artık. Zete farklı bir isim. Anlamsız, hınzır ve yeniyi çağrıştıran bir isim. Çok yakın gelecekte çok yaygınlaşacak ve bu mecra üzerinden gazetecilik de kıymetlenecek.

Yeni nesil erkekler bizim dönemimize nazaran kadınlarla çok daha iyi ilişki içindeler. Ben kadın olmamdan kaynaklı problemlerle ilk kez yazı işleri müdürü olunca karşılaştım. Öncesinde kimsenin benden bir rahatsızlık duyduğu yoktu hatta iyi ilişkiler içindeydik. Ne zaman ki karar mercii oldum, bu gücü erkekler benimle paylaşmak istemediler. Erkeklerin kendi aralarındaki tuhaf şakalarından hiçbir zaman hoşlanmadım. En sonunda güç bela bir üslup tutturabildik kendi aramızda. Kadın-erkek ilişkilerini hiçbir zaman ağabeylik konumuna getirmeyin, birlikte çalıştığınız hiçbir erkeğe ağabey demeyin. Bu durum erkeklerde bir iktidar hissi oluşturuyor. Bundan kaçının. Ayrıca bir zaaf gibi algılandığı için sakın ağlamayın. Bu güvensizlik oluşturur.

Yeni mecralarla beraber daha özgür gazetecilik yapılabilir; böyle bir döneme giriyoruz. Çok fazla sermayeye gerek duymadan dijital ortamda çok iyi içerikler oluşturulabilir. Büyük sermaye gerektiren işler gazeteciliği ana ekseninden bir yerden sonra saptırıyor. Şu anda internet gazeteciliğindeki reklam artış oranı gazetelerden çok daha yüksek. Zaman içerisinde mali olarak büyük getirileri olacak.

7 MAYIS 2011

Ajans Haberciliği ve Son Dakika

Hakan İnce

Genel Müdür Yardımcısı
CİHAN HABER AJANSI

Medya Okulu'nun dördüncü hafta derslerinin son konuğu, ajans ve son dakika haberciliğini anlatmak üzere gelen Hakan İnce oldu. İnce, gazeteciliğin yirmi dört saat yapılan bir meslek olduğunu, haberin hiç beklenmedik bir yerde karşımıza çıkabileceğini vurguladı.

Gazeteciliğin hangi alanından işe bakarsanız bakın göreceğiniz şey, ortak değerlerdir. Ortada gazetecilik denen bir meslek ve bu mesleğe giydirilen elbiseler var. Bu bedene bazen dergi haberciliği, bazen televizyon gazeteciliği ya da ajans haberciliği giydirirsiniz. İşin özü, çekirdeği gazeteci kumaşına sahip olmaktır. Bu özü yakaladığımız takdirde ajansçılığa bakan yönü zanaattır, onu öğrenebilirsiniz.

Gazetecilik gerçeğe ayna tutma işidir. Olay ve olguları ortaya çıkarıp bunu gerçeklik kurgusuyla kamuoyuna sunarız. Bizim mesleğimiz sadece gerçeğin bir noktasına ayna tutmaktır. Biz bilirkişi, asayiş şube müdürü ya da üniversitede akademisyen değiliz, bunun ayırımına varmamız gerekiyor.

Bir habere imza atarak bir milletin ya da bir insanın kaderini değiştirebiliyorsunuz. Irak savaşı öncesi New York Times, manşetleriyle savaşa zemin hazırladı. Saldırı sonrası haberlerinin yalan olduğu anlaşıldı ve istifalar gerçekleşti.

Gazeteciler, manipülasyonda ilk başvurulan kişilerdir. Bizi ayrıcalıklı ve önemli kılan da budur. Yalan manşetler, 27 Mayıs darbesine götürdü bizi.

Haberciliği üç kavramla tanımlayabiliriz: Doğruluk-Güvenilirlik-Tarafsızlık

İyice araştırılmadan, haber atlatmak için hiçbir haber verilemez.

Haber önünüze gelince önce dil ve gramer, daha sonra 5N 1K kuralları kontrol edilir. Fakat bunlardan daha önemlisi, taraf dengesinin kurulup kurulmamış olmasıdır. Haberde bir itham varsa tüm tarafların görüşü alınmış olmalıdır.

Gazetecilikte ön kabul de önyargı kadar tehlikelidir. Bin Ladin diye birisi var mıydı? Bilmiyoruz. Bu sadece bize kabul ettirilmişti. Çoğu kez bir gazeteci çırağının soracağı soruyu sormayı atlıyoruz. Manşetler kozmik odalarda saklanmıyorlar. Ergenekon soruşturmasının çok basit bir polis baskısıyla başladığını unutmamak gerekir.

“Bizim mesleğimiz sadece gerçeğin bir noktasına ayna tutmaktır.

Biz bilirkişi, asayiş şube m¼d¼r¼ ya da ¼niversitede akademisyen değiliz; bunun ayırımına varmamız gerekiyor.”

Gazetecinin düşüncesini sınırlandıran hiçbir şey yok. En büyük engel kendinizsiniz. Otosansür, en büyük sıkıntımız.

Gazeteci gündemle ilintili hareket etmek zorundadır. Yoksa haberiniz gündem yoğunluğu içerisinde kaybolur gider.

Dönem artık minimal konulardan bütüncül mesajlar verme dönemidir. Afakî konulardan haberler çıkmıyor artık. İsrail-Filistin sınırında yaşayan bir çekirdek aileden yola çıkılarak savaşın dramatikliğini ortaya koymaktır başarı.

Artık sıradan başlıklarla haber yapan gazetecilerin dönemi bitti. Artık okuyan, araştıran, sorgulayan, cesurca soran gazetecilerin dönemi başladı. Sanal dünyanın çok hızlı gelişmesi; işini iyi bilen, donanımlı muhabir ihtiyacını arttırdı.

Bir gazetecinin günümüz Türkçesine hâkim şairlerden şiirler, iyi yazılmış öyküler okuması çok önemlidir. İyi bir gazeteciyi, cumhurbaşkanı da, köydeki çoban da okuyabilir. Biz doktora tezi yazmıyoruz. Bunun bilincinde olmalıyız.

Sen gazeteciysen ülkenin folklorunu, genel anlamda ekonomisini, sahnedeki en son oyunlarını, kısacası gündemini takip

etmelisin. Bu, farkındalık oluşturur.

Gazetecilikte mesai kavramı yoktur. Bu meslek 24 saat yapılır. Bazen hiç beklemediğin bir anda haber ayağına gelir.

Ajanslar bir haberde ortadan gitmeye çalışır. Ajans haberinde imâ ve yorum olmaz. Biz haberi geniş tutarız. Medya organları aldıkları haberi, kendi dünya görüşüne göre verirler. Sizin başarınız, haberinizi alan organların çeşitliliğidir.

14 MAYIS 2011

Televizyon Haberciliği

Ahmet Böken
Haber Müdürü
TRT HABER

Beşinci haftanın ilk dersini gerçekleştiren Ahmet Böken, televizyon haberciliğinin genel durumu ve gidişatı konusunda tespitlerde bulundu. Böken konuşmasında, yeni medya ile beraber muhabirlerin artık daha donanımlı olma zorunluluğunun doğduğunu vurguladı.

Artık muhabir olmak için yıllarca süren eğitimlere, kurslara falan gerek kalmadı. Artık herkes her şeyi biliyor. Teknik olarak görüntü geçmek için kullanılan 5 metre çaplı çanaklardan bir çanta boyutundaki aygıtlar dönemine gelindi.

Artık herkes muhabir. Bundan sonra haber seçebilen, izleyici ile empati kurabilen, elde edilen görüntüleri farklı bir yazımla sunabilen, haberi süsleyebilen ve farklı haber kaynaklarına ulaşabilen kişilere ihtiyaç var.

BBC gibi kanallar eskisi gibi elemanları ile birkaç yıllık sözleşmeler yapmıyor, uzun soluklu kadrolu eleman çalıştırmıyor; dünyanın farklı yerlerindeki haber kaynaklarına ulaşabilen kişilere, iş başına, gönderdikleri bilgi ve görüntüler için para ödemeyi tercih ediyor.

Türkiye’de haber programları yıllarca psikolojik harekât aracı olarak kullanıldı. Türk izleyicisinin haber izleme DNA’sı bozuldu. İzleyici dramatik müzikler,

patlayan görüntüler istemeye alıştırdı. Örneğin bir şehit haberi verilirken her türlü dramatizasyona başvuruluyor. Bu, ülkedeki uçları daha da sivriyor ve ülkedeki demokratik alanı daraltıyor. Olaya basit bir müzik olarak bakmamak gerek.

Artık televizyonun yerine internetle haşır neşir olan bir nesil var. Oturup televizyoncuların kendi gelecekleri için biraz düşünmeleri gerekiyor. Amerika’da internet reklamcılığı görsel basını zorlamaya başladı.

Sosyal medya araçları ile artık hiç bir şey gizli kalmıyor ama burada da en büyük endişe, haberin güvenilirliği sorunu.

Bu meslekte bütün mesele kendini tanıma meselesidir. Bu mesleğin alanı çok geniş.

Bir alanda uzmanlaşmak gibi bir realite yok bu meslekte. Muhabirin her şeyden biraz anlayan kişi olması gerekir. İletişim eğitiminde bize her şeyin öğretilmesinin sebebi budur. Zamanın gereği olarak

İSTANBUL
SEHİR
ÜNİVERSİTESİ

İSTANBUL
SEHİR
ÜNİVERSİTESİ

SEHİR
ÜNİVERSİTESİ

MEDYA DERNEĞİ

İSTANBUL
SEHİR
ÜNİVERSİTESİ

İSTANBUL
SEHİR
ÜNİVERSİTESİ

İSTANBUL
SEHİR
ÜNİVERSİTESİ

MEDYA DERNEĞİ

İSTANBUL
SEHİR
ÜNİVERSİTESİ

Ahmet
BÖKEN

İSTANBUL
SEHİR
ÜNİVERSİTESİ

HABER

MEDYA

İSTANBUL
SEHİR
ÜNİVERSİTESİ

MEDYA

**“Objektivite diye bir Şey
olması mümkün değil. Bir
gün haberi robotlar yapsa
bile robotu programlayanın
zihniyetini yansıtacaktır ve
yine objektif olmayacaktır.
Birkaç haberi arka arkaya
seçip koymak dahi bir
yanlılıktır. Objektif olmak
değil, doğruluktur mesele.”**

teknolojiden de iyi anlamak zorundayız.

Siz benim yirmi yıl önce düşündüklerimi düşünürseniz, ben hep önde olacağım demektir. İşte bu yüzden ortalıkta duayen gazeteci diye dolaşanlar var. Ülke, hep onlara muhtaç bu yüzden. Oysa onlar üzerinden oyun çevirmek kolay olduğu için gündemde tutuluyorlar. Bu yüzden şimdi yeni şeyler söylenmesi gerekiyor.

Objektivite diye bir şey olması mümkün değil bana göre. Bir gün haberi robotlar yaparsa o zaman bile robotu programlayanın zihniyetini yansıtacaktır haber; yine objektif olmayacaktır. Birkaç haberi arka arkaya seçip koymak dahi bir yanlılıktır. Objektif olmak değil, doğruluktur mesele. Haberi doğru vermelisiniz.

Televizyonun ömrünün bitmesi zor görünüyor. Çünkü insanlar hâlâ büyük ekranda izlemeyi tercih ediyorlar. Kısa vadede bizi kurtaracak şey sosyal medyayı televizyona adapte etmek ve habere hızlı erişimi sağlamak.

Bizim meslekte yeniden yapılanma bir türlü sağlanamadı. Toplumsal psikolojiyi yönlendirmek üzerine kurulu bir meslek olduğundan, statüko en fazla direnci bu alanda gösterdi.

14 MAYIS 2011

Televizyon Programcılığı

Cemal Karataş
Program Yapımcısı
TV8

Medya Okulu öğrencilerine televizyon programcılığını anlatan TV8 Program Yapım Koordinatörü Cemal Karataş, samimiyet ve güvenilirliğin bir programcı için en önemli vasıflar olduğunu vurguladı. Dersin ayrıntıları şöyle:

Bir programın genel olarak hazırlanma mantığı aynı. Program öncesi yapımcı, yönetmen ve yöneticiler bir araya gelir ve program formatına karar verilir. Sponsorlar da bu toplantıya dâhil olur ve programın sunucusu belirlenir.

İç yapımlarda program yapılırken içeriği belirlendikten sonra dekor çizimi, ışık ve ses uygulama biçimi üzerine kararlar verilir.

Bizim sektörde her şey son dakika yapılır. Tecrübeler zaman geçtikçe kazanılır. Fakat güzel olan sıcak provalar yapılarak programa başlamaktır.

Özellikle kadın programlarından sonra farklı bir sektör oluştu. İzleyici ajansları, belli bir ücret karşılığı programın formatına göre izleyici getiriyorlar programlara.

Her programdan sonra reyting karnesi alınıyor ve sonuçlar çok etkili oluyor. Sektör, çok acımasız bu anlamda. Büyük bütçeli kanallarda programla alakalı bir hayal kırıklığı olduğu zaman, büyük maddi

kayıplar gerçekleşir.

Bir programcı sürekli bir sonraki işine bakar. Bu yüzden elde ettiği başarının sevinci çok kısa sürer. Programcı; sakin, hoşgörülü ve sabırlı olmalıdır. İş çok stresli olduğundan, bu durum bazen kişilere yansiyabiliyor. Yapımcının program öncesi sunucu ve konukları çok iyi hazırlamış olması gerekir. Kişiler ne kadar profesyonel olsa da, televizyona çıkmaya alışkın olsa da, her geldikleri kanal, yer ve ortam olarak farklı olduğundan heyecanlanabilirler. Bunun bilincinde olmak gerekiyor. Yayın öncesi konuşulan her şey yayında etkili oluyor. Program esnasında yapılan basit bir gaf dahi büyük sonuçlar doğurabiliyor. Bunun bilincinde olarak, içeriği önceden, dikkatli bir şekilde netleştirmemiz gerekiyor.

Güven, bu meslekte çok önemli. Bir programcı, konuşunun özelini en yakınları ile dahi paylaşmamalıdır. Eğer güven zedelenmesi olursa kendinize konuk bulamazsınız. Ayrıca konuk alacağınız

Cemal
KARATAŞ

İSTANBUL
SEHİR
ÜNİVERSİTESİ

“Güven, bu meslekte çok önemli. Bir programcı, konuğunun özelini en yakınları ile dahi paylaşmamalıdır. Eğer güven zedelenmesi olursa kendinize konuk bulamazsınız.”

kişiyi ikna etmekte ısrarcı olmanız gerekiyor.

Bu meslekte eğitim çok önemli ama, tecrübe her şeyden daha önemli. Zaman içerisinde profesyonellik kazanıyorsunuz.

Reyting yalan bana göre. Reyting, bir fikir almak için yapılan anketler kadar güvenilir. Günümüzde bir programın başarısı, gazete ve televizyonlarda sıkça yer alması ile ölçülüyor.

14 MAYIS 2011

Televizyon Kameramanlığı

Murat Azkeskin
Görüntü Yönetmeni
CİHAN HABER AJANSI

Medya Okulu'nda beşinci haftanın son konuğu Cihan Haber Ajansı kıdemli kameramanlarından Murat Azkeskin oldu. Azkeskin, mesleğin zorluklarından ve inceliklerinden söz ettiği konuşmasında, öğrencilere şunları söyledi:

Kameraman denince işin zor kısmı akla geliyor. Alandan haber toplama işi bu arkadaşın üzerindedir. Kameramanın işi zordur, mesleği öğrenirken de, yaparken de zordur. Programda / haberde işin özü neyse, kameramanın elinden o çıkmalıdır. Kameramanın daha baştan işin özüne odaklanması gerekir. Bu şekilde kimse yorulmamış olur.

Kameramanın yanındaki muhabir, onun fiziki zorluklarını hesaba katmalı ve ona göre davranmalıdır.

Tripod, kameramanlık için olmazsa olmaz bir alettir. Kaliteli görüntü için tripod kullanmak zorundasınız.

Sektör kameramandan fotoğraf çekmesini, görüntü çekmesini hatta haber toplayıp yazmasını bekliyor. Bu durum kameramanın asabiliğinin bir sebebidir.

Bu meslek zorluğunun yanında çok zevkli bir iştir. Bu uğurda çok fazla hırsızlığa maruz kalırsınız. İyi görüntü çekmek

kameramana her şeyi unutturur. Muhabir, alanda kameramanın kollayıcısı olmalıdır.

Şimdi haber merkezlerinde kurgu odaları var. En iyi montajı muhabir değil, kurgu editörü değil, kameraman yapar. Çünkü görüntüyü çeken odur ve tüm ayrıntılar zihnindedir.

Sizin işiniz istesenez de istemesenez de kamerayla, görüntüyle alakalıdır. Çünkü teknoloji artık görüntüyü kucaklıyor ve altına haberini yazıyor. Kendinizi bu görsellikten dışlayamazsınız.

Amaç, foto muhabirliği kadrainde görüntü çekmektir. Bir haberi en iyi besleyen şey detaydır. O detaylar ne kadar kaliteli ise haber o kadar etkili olur.

Kameramanlıkta Reha Muhtar mentalitesinden kurtulmamız gerekiyor. Kamerayı sallayarak haberde aksiyon yaratma zihniyetinden kurtulmalıyız. Kamerayı sallayarak izleyene eziyet vermektен vazgeçmeliyiz. Bu yüzden ben

**“Şimdi haber merkezlerinde
kurgu odaları var.
En iyi montajı muhabir
değil, kurgu editörü değil,
kameraman yapar. Çünkü
görüntüyü çeken odur ve
tüm ayrıntılar zihnindedir.”**

70

yıllarca yurtdışına görüntü satamadım. Bizden istenen, tripod üzerinde sabit kare çalışılmış görüntüdür.

Eğitimiyle, disipliniyle bu işi ciddiye almalıyız. Haber, detayda gizlidir. Kameraman, muhabir gibi haber yazmasını bilmelidir. Bilmezse, haberde kurgulu bir çekim yapamaz. İyi bir kameramanın görüntüsü üzerinde muhabir ve kurgu montajcısının pek bir çalışma yapması gerekmez.

Kameraman habere giderken haber konusunda bilgi sahibi olmalıdır. Haber konusunda kurgusunu baştan tasarlamalıdır.

Haber bir ekip işidir. Şoför bile başarınızın bir parçasıdır. Şoför istemezse başbakanın eskortuna yetişemezsiniz. Bir habere giderken ekibinizi kurmazsanız alanda gol yersiniz.

İstanbul kameramanları, işin nezaketini unutabiliyor. Ne iş yaparsanız yapın, nezaketi ihmal etmeyin. Rakip olabilirsiniz ama her şeyden önce arkadaşsınız ve birbirinize işiniz düşer.

Söyleyeceğim sekiz maddeyi dikkate alan kameraman ve muhabir sekiz yıllık tecrübe sahibi olur.

Haber kameramanı olmak isteyenlere 8 öneri:

1. Kameraman çekiminde kesinlikle tripod kullanılmalıdır.
2. Çekim sırasında kameraman, sabit kare çalışmayı bilmelidir. Altışar saniye tek kayıt çalışarak doğru görüntüyü elde edebiliriz. Profesyonel haber kameramanlığı düğün kameramanlığından farklıdır.
3. İki kanaldan temiz ses alarak çekim yapmalıyız. Sessiz görüntü, anlam taşımaz.
4. Kurgulu çekim yapmalıyız. Haber yazar gibi çekmek gerekir.
5. Işık, çekimde çok önemlidir. Haberde ışığı sırttan almalıyız. Karşıdan alınan ışık görüntüyü bozar.
6. Haber çekiminde time-code'lu çalışmalıyız.
7. Haber çekiminde süreyi 4-8 dakika arasında ayarlamalıyız. Çekim konumuza göre önceden süremizi planlamalıyız.
8. Alandaki kişileri konuşturmalıyız. Röportaj görüntüye zenginlik katar ve görüntüyü anlamlandırır.

21 MAYIS 2011

İnternet Haberciliği

Özgür Yici
Genel Yayın Yönetmeni
SABAH, ONLINE

Altıncı haftanın ilk dersini gerçekleştiren Özgür Yici, son yıllarda gittikçe önem kazanan ve yazılı basının rakibi olma yolunda ilerleyen internet gazeteciliğini anlattı. Yici, fark atma prensibi üzerine kurulu gördüğü internet haberciliğinde hızın önemine vurgu yaptı.

Siz eğer internet haberciliği yapıyorsanız önünüzde sürekli ajanslar açık olur. İki şekilde rakiplerinize fark atabilirsiniz: Bir, daha iyi başlıkla, haberi daha iyi satacak bir sunum. İki, sizin daha fazla adamınız vardır haberi geçecek, diğer site daha küçüktür, siz fark atarsınız.

Gazete için hazırlanan haber bir sürü kontrolden geçtikten sonra baskıya gidiyor. Oysa internette haberi çok hızlı vermek gerekir ve gazetede bu kontrol aşamalarının çoğu yoktur. Bu da bol hata yapma imkânı veriyor, çünkü maksat haberi hızla alıp çok doğru bir sunumla ve doğru malzemeyle vermenizdir. Aksi takdirde gelecek yok.

İnternet haberlerinde ilgi çekici unsurların kullanılması gerekiyor. Video paylaşımları ile haber daha dikkat çekici hale geliyor.

Haberi teyit noktasında çok ciddi sıkıntı yaşıyoruz. Fakat bu sıkıntıyı göze almadan rekabet yapamıyorsunuz. On haberden dokuzu doğru, yüzde onu ise eksik oluyor.

Bu iki tartışmaya kapı açıyor: biri etik diğeri ise reklam kısmı. Kalitenizi koruyarak, rekabetten geri kalmamaya çalışıyorsunuz. Haber kaynağının haberi ilk size vermesidir önemli olan. Eskiden televizyona çıkılırken şimdi internete düşülmesi trend. Hemen konulup, hemen kaldırılabilmesi ve arşivlerde korunması gibi bir durumunun olmaması yönüyle tercih sebebidir internet.

Bir haberi koyarken inisiyatif kullanmanız gerekir. Bazen haberi teyit edecek kaynak bulamazsınız; ya teyit etmeden koyarsınız, ya da teyit edilmesini beklersiniz ve rakiplerinize size fark atar.

İnternet haberciliği hızla ve rekabete dayalı bir habercilik. Siz eğer kalem erbabı olmak istiyorsanız, bu sizin için yanlış mecra olur. İlerde kadrolar genişlerse bu alanda kaliteli kalemlerin olmasını da isteyebiliriz ama şu an bize gereken, hız.

Özel ekipleriniz olmuyor internette. Tek insan çok iş yapıyor. O beğendiğiniz ve

“Okuyucunun sitenizi kapatması çok kolay. Biraz zorluk çıkarıyorsanız okuyucuya anında kapatıyor. Gazeteyi bir kere aldıysa artık okuyor. Fakat sitenizde sisteminiz yavaşsa, videonuz yavaş açılıyorsa kaybedersiniz okuyucuyu.”

idealize ettiğiniz gazetecilikle, yapmak zorunda kaldıklarınız arasında uçurumlar olabiliyor. Bu nedenle bazı arkadaşlar geldi ve gitti.

İnternetle çok alâkadar olmanız sizi başarılı kılmıyor bu işte. Çünkü işin temeli internet değil, haber. Haber yoksa hiçbir şey yok.

Spot ve başlıklar haberde çok önemlidir. Başarılı bir spot, okuyucuya haberi sonuna kadar okutur. Çünkü genel olarak okumayı çok seven bir millet değiliz.

Okuyucunun sitenizi kapatması çok kolay. Biraz zorluk çıkarıyorsanız okuyucuya anında kapatıyor. Gazeteyi bir kere aldıysa artık okuyor. Fakat sitenizde sisteminiz yavaşsa, videonuz yavaş açılıyorsa kaybedersiniz okuyucuyu.

İnternet haberciliğinin gecesi gündüzü yok. Gazeteyi baskıya gönderirsiniz, eve gider yatarsınız. Bu işte böyle bir durum yok. Bu haliyle gazeteyi alt etmemesi mümkün değil. Gazete bayatlamış haberi veriyor. Gazetenin iki şansı var: Biri elindeki yazarlar diğeri özel haberler.

Rekabette çok fazla zekâya kapı açıyor internet haberciliği. Birkaç isabetli hamleyle bir anda öne geçiyorsunuz. Öte yandan

bazen sizi çok yanıltan durumlar da olabiliyor. Manşet yaptığınız haber, yandaki (size göre) daha az kaliteli haberden daha az tıklanabiliyor.

Copy-paste mentalitesi ile haber yapan siteler genellikle küçük sitelerdir. Büyük haber siteleri ajanslardan gelen haberleri kullanırlar.

İnternet gazetecilerinin hakları kısıtlıdır. Hakkınızda dava açılabilir fakat sıra 212* meselesine gelince gazeteci değilsiniz. Ayrıca akreditasyon meselesi var. Çeşitli toplantılara herkes katılabilirken, internet gazetecileri davet edilmiyordu. Bu yeni yeni değişmeye başladı. (*212 sayılı basın iş kanunu)

Çok ciddi gelirler getiren bir iş bu. Sizin artık gazetelere de fark atacak özel habercileriniz de varsa iş tamamdır. Nitelikli gazeteciler internete gelince yapacakları işi angarya görebiliyorlar; fakat iş seçme yahut beğenmeme durumları varsa bunu internet haberciliği kaldırmaz. Çünkü haberin tüm detayları tek bir elden ve olabildiğince hızlı çıkmalıdır.

21 MAYIS 2011

Sosyal Medya

Hıdır Geviş
Gazeteci
A HABER

A Haber’de yayınlanan ‘Nasıl Yani?’ programının sunucusu Hıdır Geviş, Twitter üzerinden yaptığı süreli röportajlarla sosyal medyada bir ilki gerçekleştirdi. Eski Taraf yazarı, altıncı haftanın ikinci dersinde öğrencilere sosyal medya konusunda şunları söyledi:

Sosyal iletişim araçlarını hangi amaçla kullandığımız çok önemli. Biz neden Twitter’dayız? Pasif bir alıcı olarak mı, yoksa aktif bir katılımcı olarak kendimizi ifade etmek için mi?

Twitter Facebook’a nazaran daha bilgilendirici, daha kısa ve öz, biraz daha elenmiş hali Facebook’un. Facebook’da görsele, videolara ve fotoğraflara erişim daha kolay.

Gazetecilik açısından, sosyal iletişim sitelerinden Twitter, insanlara doğrudan ulaşma imkânı sunuyor. Ayrıca yazdığınız tweet’ler kişiliğiniz ve entelektüel altyapınız hakkında ipuçları veriyor takip edenlere.

Twitter çok önemli bir araç. 140 karakterlik tweet’ler ile kendinizi ifade ediyorsunuz. Biraz dikkatli olmak gerekiyor yazdıklarımızda ama aynı zamanda doğal da olmalıyız.

İnsanda kendini duyurma isteği var. Twitter’ın diğer paylaşım sitelerinden

üstünlüğü, anında ve kısaca size kendinizi sunma olanağı sağlıyor olması.

Artık sıradan insanlar da sosyal medya aracılığı ile bilgi üretiyorlar. Yalnızca bilgi tüketen olmaktan çıkıyorlar bu yolla.

Bu mecralarda düşünsel planda alışverişin olması, arada eşitliği sağlıyor. Yalnızca etkilenen olmaktan çıkıp etkilemeye başlıyorsunuz karşınızdakini.

Geleneksel medyadan farkınız, çok hızlı olmanız. Anında haber verebiliyorsunuz ve bu yönünüzle fark atıyorsunuz.

Yazdıklarınızı denetleyen bir yapı var geleneksel medyada. Oysa sosyal medyada böyle bir durum söz konusu değil. Olabildiğine özgürsünüz bu mecrada. Eğer öğrenci iseniz gazetecilik pratiği yapabilirsiniz Twitter’da ve bu interaktif ortamda kendinizi geliştirebilirsiniz.

Editoryal müdahalenin olmayacak olması bizi daha dikkatli olmaya sevk ediyor. Çünkü kısa bir zaman sonra

“Yazdıklarınızı denetleyen bir yapı var geleneksel medyada. Oysa sosyal medyada böyle bir durum söz konusu değil. Olabildiğine özgürsünüz. Eğer öğrenci iseniz gazetecilik pratiği yapabilirsiniz Twitter’da ve bu interaktif ortamda kendinizi geliştirebilirsiniz.”

yazdıklarımızdan utanabiliriz ve hatta bu yazdıklarımız, gelecek kariyerimiz için olumsuz bir etki yaratabilir.

Gündelik hayatta olduğu gibi sosyal medyada da sosyalleşmek kolay değil. İnsanlar çeşitli saldırgan tavırlar takınabiliyorlar iletişimlerinde, fakat zamanla üslubun oturacağını zannediyorum.

Yurttaş gazeteciliğini Twitter üzerinden canlandırmaya çalışıyorum. Dünyanın her yerinde çeşitli olaylar oluyor ve bu olayların tanıkları var. Peki, ben bu tanıkları nasıl organize edip yurttaş gazeteci haline getirebilirim? Bu alanda manipülasyonu önlemek için kişileri dikkatli bir editoryal süzgeçten geçirmek gerekiyor. Bu yöntemle haberi daha ucuz hale getirebilirsiniz. Çünkü her yerde muhabir bulundurmanız neredeyse imkânsız.

Twitter kullanmak bizi ânı yaşamaktan alıkoyabiliyor. Alışkanlık yapan bir hali var. Yaşadığımız anla bütünleşmek yerine dışarıda bıraktığımız insanların içerdeki dürbünü gibi oluyoruz. Fakat belki zamanla bu yeni hayat tarzını oturtabileceğiz.

21 MAYIS 2011

Tablet ve Mobil Teknolojileri

Deniz Ergürel
Genel Sekreter
MEDYA DERNEĞİ

Altıncı haftanın son dersini Medya Derneği Genel Sekreteri Deniz Ergürel verdi. Yeni medya düzeninde büyük önem taşıyan tablet ve mobil teknolojilerin geldiği noktayı anlatan Ergürel, bu yeniliklere hâkim olan muhabirin daha hızlı yol kat edeceğini vurguladı.

Medyada kariyer yapmayı, antik Truva şehrini kuşatmaya benzetiyorum. Yunanlılar Truva şehrinin yüksek duvarlarını yıkmak için çok uzun mücadeleler verdiler fakat şehri ancak bir Truva atı hilesiyle fethettiler. Tıpkı bunun gibi, medyada bir yer edinmek için çok uzun mücadeleler vermek gerekir. Ben diyorum ki: Bu mobil teknolojiler doğru kullanılırsa medyadaki kariyerimize yardımcı olacak bir Truva atı olabilir.

Önemli olan bizim teknolojiye nasıl yaklaşmamız gerektiğidir. İki sene sonra bütün iPhone ve iPad uygulamaları değişebilir hatta yepyeni aletler de çıkabilir. Ama biz bunların çalışma mantığını anlarsak ve bunu işimize tatbik edersek bu elimizde büyük bir kazanç olur.

Bugün iPad ile bir gazetecinin yapması gereken tüm işi yapabiliyoruz.

5 yıl sonraki yayıncılık şimdiki yayıncılıktan çok farklı olacak. Teknoloji sizi korkutmasın. Şimdiden kendinizi bu duruma alıştırmalısınız. Bu da merak

ederek ve gelişmeleri takip ederek olur.

Türkiye’de bugün yaklaşık 40-50 bin iPad kullanıcısı var.

Tablet bilgisayarların dünya çapındaki bu başarısı, en temel duyularımız olan görme ve işitme duyularına hitap etmelerinden kaynaklanıyor. Tablet bilgisayarların nasıl çalıştığını anlamak için uzun saatlerce kurs almaya gerek yok, biraz kurcalamak yeterli.

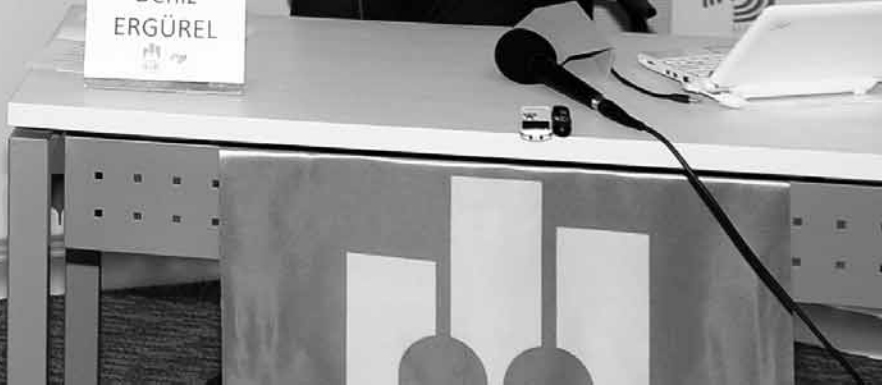
YouTube’a girip ufak bir arama yapın, kedilerin ve bebeklerin bile iPad kullandığı videoları göreceksiniz.

Tablet teknolojileri ile multimedya araçlarını en iyi şekilde kullanmamız gereken, interaktif bir habercilik anlayışı ortaya çıkıyor. Bu habercilikte ses, video, görüntü ve yazı bir arada.

Bugün bir gazeteci adayının ilk yapması gereken işlerden birisi kendisine bir online kimlik oluşturmaktır. Online kimlik ise bloglar ve sosyal medya araçları ile oluşturulabilir. Blog, bizim kendimizi ifade

Deniz
ERGÜREL

“Bugün bir gazeteci adayının ilk yapması gereken işlerden birisi kendisine bir online kimlik oluşturmaktır. Online kimlik ise bloglar ve sosyal medya araçları ile oluşturulabilir.”

edebileceğimiz önemli bir alandır. Fakat blog aklımıza her geleni yazabileceğimiz bir günlük değildir. Blogu kariyerimize yardımcı olacak dijital bir kartvizit gibi düşünmeliyiz. Facebook ve Twitter gibi sosyal medya araçları ise blogumuzdaki fikirleri paylaşabileceğimiz önemli araçlar olacaktır.

Artık işverenler kurumlarındaki pozisyonlar için eleman ararken adayların isimlerini Google’da aratıyorlar, internette haklarında yazılmış yazılar var mı fotoğraf var mı onlara bakıyorlar. Eğer kendimize ait bir blogumuz ve profesyonelce kullandığımız sosyal medya araçlarımız olursa bir Google araması yapıldığında hakkımızda doğru bilgilerin çıkmasını sağlayabiliriz.

Sosyal medyayı ve teknolojiyi ne için kullandığınız önemlidir. Bir vakit kaybı olarak görürseniz vakit kaybedersiniz, bilgilenme aracı olarak görürseniz bilgilenirsiniz.

Tablet, özellikle dergi yayıncılığı için önemli bir adım oldu. Wired dergisi bilhassa önemli gelişmeler sağladı ve diğer dergilere de ilhâm kaynağı oldu.

Tablet bilgisayarların yaygınlaşmasıyla görsellik çok önemli hale geldi. Verdiğiniz

haber içeriği kadar görselliğine de büyük önem vermeniz gerekiyor.

Kitap yayıncılığı da iPad ile farklı bir boyut kazandı. Bir kitabın sunduğu içeriğin çok daha fazlasını tablet uygulamaları ile verebiliyoruz. Ayrıca bu kitapların korsanının yapılamaması da yayıncılar adına büyük bir avantaj.

iPad yayıncılığının bugün geldiği noktayı ve ne yönde ilerlediğini anlamak için Al Gore’un Our Choice kitabına mutlaka göz atmalısınız.

Gazeteciler için önerebileceğim bazı mobil uygulamalar ise şunlar:

- Audioboo
- Adobe Photoshop Express
- Impression
- Evernote
- iPrompt Pro
- Flipboard
- Pulse
- Read It Later
- Tivibu

28 MAYIS 2011

Gazete Tasarımı

Fevzi Yazıcı
Görsel Yönetmen
ZAMAN

Medya Okulu'nun son hafta konuklarının ilki, Zaman Gazetesi Editörü Fevzi Yazıcı oldu. Yeni dönemde gazete tasarımının nasıl olması gerektiğini örneklerle açıklayan Yazıcı, tasarımın habercilikteki önemine vurgu yaptı. Dersin ayrıntıları şöyle:

Gazete tasarımına dair farklı şeyler söylemek istiyorum. Babıali'de gazete tasarımına mizanpaj denilir geçilirdi. Şimdi daha kapsayıcı bir ifade olarak tasarım diyoruz. Çünkü bunun içinde sadece görsel unsurları sayfaya yerleştirmenin ötesinde şeyler var. Daha derinlemesine haberin kimyasına, fotoğrafın kimyasına, içeriğe işleyen bazı detaylar var. Gazete tasarımcısından beklenen, haberin görsel olarak kimyasına girip onun ihtiyaçlarına göre bazı tasarruflarda bulunmasıdır.

Temelde gazete tasarımı yapan kişiler iletişim fakültelerinden ya da güzel sanatlardan geliyor. Fakat genel olarak güzel sanatlardan gelen kişiler gazeteyi, bir sanat eseri olarak görüyor ve estetiği fazla önemsiyorlar. Biz de bunu dengeleyen bir yaklaşımın olması gerektiği kanaatindeyiz. Dolayısıyla gazete sayfalarını tasarlarken sanatın ve tasarımın tüm imkânlarından yararlanmalıyız fakat çıkan iş sanat eseri değil ve öyle olması da gerekmiyor.

Bir haberi tasarlarken, doğru bir büyüklük, doğru uzunluk, doğru görseller, doğru renkler, doğru yazı karakterleri, doğru hiyerarşi ve doğru kompozisyon, dikkat etmemiz gereken unsurlardır.

Biz görsel unsurları yazıdan farklı görmüyoruz. Nasıl ki harfler haberi bize aktaran unsurlar ise fotoğraf da böyledir. Fotoğraf ve yazı birbirini destekleyen şeylerdir. Önemli olan hepsini yerli yerinde kullanmaktır. Gazete tasarımcısından beklenen budur.

Fotoğraf 5N1K'ya büyük ölçüde cevap verebildiği ve kolay okunabildiği için önemlidir; çok hızlı iletişim kurabilen ve kendini anlatan bir unsurdur. Elimizde bir de illüstrasyon var. Bazı konular var ki fotoğraflayamazsınız. Ayrıca bazı sayfaları haber sayfalarından ayırmanız gerekir. Gazetenin çok boyutlu olması gerekir. Okuyucu, sayfaları çevirdikçe sıkılmamalıdır. İllüstrasyon tam bu noktada devreye girer. Ayrıca illüstrasyon, fotoğraftan farklı olarak esnektir. Haber

“Gazete tasarlarken haberler arasında bir hiyerarşi oluşturmanız gerekmektedir. Bu hiyerarşi ile siz okuru yönlendiriyorsunuz. Çünkü ortalama olarak okur 20 dakikasını ayırıyor gazeteye ve siz önemli haberlerinizi yakalamaları için okuru çok iyi yönlendirmelisiniz.”

fotoğrafına müdahale edemezsiniz. Oysa bilhassa yorum sayfalarında size yorumlayabileceğiniz bir malzeme gerekir. O yüzden illüstrasyonu tercih ederiz.

İnfografik, Türkiye’de biraz acemice yapılıyor. Dünyada ise büyük ilgiyle yapılıyor. Bizim okurumuz görsel düşünen bir okur, dolayısıyla infografik üzerinde durulması gerek. Hazırladığımız infografiklerle haberi basit bir görsel anlatımla okuyucuya sunabiliyoruz ve böylece konuyu anlamalarını kolaylaştırıyoruz.

Gazete tasarlarken haberler arasında bir hiyerarşi oluşturmanız gerekmektedir. Bu hiyerarşi ile siz okuru yönlendiriyorsunuz. Çünkü ortalama olarak okur 20 dakikasını ayırıyor gazeteye ve siz önemli haberlerinizi yakalamaları için okuru çok iyi yönlendirmelisiniz.

Yapılan araştırmalar, okurun gazeteye baktığı zaman önce büyüklüğüne göre fotoğraflara, sonra fotoğraf altlarına sonra manşete ve haber girişlerine gittiğini göstermektedir. Dolayısıyla fotoğrafı ustaca kullanmanız gerekmektedir. Bilhassa manşete seçtiğimiz fotoğraf büyük önem taşımaktadır.

Tipografi, gazetenin kimliğini oluşturur. Fotoğraflar her gün değişir, fakat yazı karakteri devam eder. Bulduğunuz bir gazete parçası, logosu olmasa da kendini ele veriyorsa kimlik oluşturmuş demektir. Ayrıca yazı karakteri, etki boyutunu, okunaklılığını da etkiler. Örneğin Amerika’da yeni çıkan bir gazete dahi, güvenilirlik oluşturmak için gotik harf kullanıyor. The Guardian, tipografi ve görsellik olarak çok başarılı bir örnek.

Gazetede renk, önemli bir unsur. Renkle estetik ve kimlik yakalayabilirsiniz. Türkiye’de gazetelerin genel rengi kırmızıdır. Biz, Zaman için renk tasarlarken farklılaşmak istedik. Maviyi tercih ettik fakat soğukluğunu ısıtmak için yanına tamamlayıcı renk olarak turuncuyu getirdik. Mavi güvenilirlik veriyordu ki bu, bir gazete için en önemli mesaj; yanındaki turuncu da canlılık ve dinamizm verdi ve tamam oldu.

Sayfa tasarlarken reklamı da kompozisyona dâhil düşünmeniz gerekmektedir.

Haftanın ikinci dersinin eğitmenleri Selahattin Sevi ve Ercan Arslan oldu. Haber fotoğrafçılığı üzerine yaptıkları sunumda, Arslan ve Sevi fotoğrafın etkisi ve haber fotoğrafçılığında nelere dikkat edilmesi gerektiğini anlattı. Dersin ayrıntıları şöyle:

28 MAYIS 2011

Fotoğrafçılık

Selahattin Sevi
Fotoğraf Editörü
ZAMAN

Ercan Arslan
Foto Muhabiri
MİLLİYET

İnsanlar gazeteyi eline aldıklarında ilk nerden başlarlar? Cevap: Büyük fotoğraftan başlarlar. Demek ki haberimizi okutmak için doğru bir fotoğraf seçiminde bulunmalıyız. Fakat yalnız ilgi çekirmek için fotoğraf kullanılmaz. Fotoğraf, olayla ilgili en temiz, özet bilgiyi sunan haber yazma biçimidir aynı zamanda. Fotoğraf altları da ilk okunan metinlerdir haberde. İnsanların görsel hafızalarının diğer zihinsel algılamalarından daha güçlü olduğu gerçeğinden hareketle fotoğrafa önem vermek zorundayız. Biz gazetelerdeki fotoğrafı sayfada yer doldurmaya yarayan ya da görsel yan unsur olarak kabul etmekten ziyade haberin kendisi olarak görüyoruz.

Foto muhabirinin klasik bir reklam fotoğrafçısı ya da vesikalık çeken mahalle fotoğrafçısından farkı, kendisini gazeteci olarak tanımlamasıdır. Foto muhabiri çektiği fotoğrafın sorumluluğunu da hisseder. Çektiği fotoğrafın bilgisine ulaşmak ve ayrıntılarını araştırmak onun bir diğer vazifesidir.

İyi fotoğraf, sadece felâket anlarında çekilir diye bir kural yok. Yani illâki deprem olması yangın çıkması gerekmiyor iyi fotoğraf için. Fakat bunun dışında böyle anlarda da olayın dehşetinin dışında olayı estetize ederek sunabilmelisiniz.

Basın fotoğrafının diğer disiplinlerden farkı ve artısı şudur: Fotoğraf, çekildiği gün gazeteyi kurtarır, ondan sonra da arşiv niteliği kazanır. Bir haber yayınlandığı günden sonra eskijen bir özellik taşır ve bir daha da çoğunlukla kullanılmaz. Fotoğraf ise hep kıymetlidir. Manevi değerinin yanında maddi değer olarak da çekildiği andan itibaren her kullanıldığında size kazandırır.

Dünyada dijital bir devrim yaşanıyor. Artık insanlar gazetelerini internetten okuyor ve gazetenin gelecekteki yeri tartışılmaya başlandı. Çoğu dünya gazetesinde artık kadrolu foto muhabirler yok. Olanlarda yaptıkları işleri ortaya koydukça para kazanıyorlar. Çoğu internet medyasına yöneldi. Foto muhabirleri son dönemde

90

video muhabirlerine dönüştü. Bir fotoğrafçı bir yere gittiği zaman fotoğraf da çekiyor, video da çekiyor ve bunları bir araya getirip internet üzerinden satmaya çalışıyor. Ayakta kalabilmek için yeni şeyler üretmek zorundalar.

Bir foto muhabirinin iki özelliği var: Biri ayrıcalık, diğeri sorumluluk. Biz, herkesin giremeyeceği yerlere basın kartımız olduğu için girebiliriz. Halkın haber alma hakkı olduğu için biz girebiliriz ama siz giremezsiniz. Sorumluluk ise objektif olmayı, işin içine hile sokmamayı gerektirir. Tabi ki foto muhabirinin bir politik görüşü, bir geçmişi olacak, fakat haberi manipüle etme, delil karartma hakkı yoktur.

Türkiye’de foto muhabirlerinin çalışması için uygun bir alan oluşturulmuyor. Çoğu zaman tehlike ile baş başa kalıyoruz. Oysa oraya gidişimiz keyfi değil halkın haber alabilme hakkı için oradayız.

İliştirilmiş gazetecilik, fotoğrafçılığın ilk keşfinden beri yapılmaktadır. Bu şekilde çekilmiş fotoğraflara da şüphe ile yaklaşmak gerekmiyor. Önemli olan zihinlerin ilüştürülmemiş olmasıdır.

Ustalar der ki: İyi görsel yönetmen fotoğrafa göre tasarım yapar. Fakat bizde genelde

sayfaya göre fotoğraf yerleştirilir. Dolayısıyla foto muhabiri işe gittiği zaman yatay, dikey ve detay fotoğrafları almalıdır. Bir işe gittiğiniz zaman sizin dışınızda gazetenize fotoğraf servis eden on kişi daha orda oluyor. Siz tabi ki sizin fotoğrafınız habere girsin istiyorsunuz. Çünkü bu iş egosu en yüksek mesleklerden birisi. Dolayısıyla farklılık yaratmanız gerekmektedir.

Fotoğraf sanatı ile ilgilenen kişiler, genelde gazete fotoğrafçıları estetik yoksunu olarak görürler. Oysa ki bu tamamen insanın kendisini geliştirmesi ile alakalı. Ayrıca teknik gereçlerinizin de tam olması gerekir. Emanet makine ile çekim yapılmaz. Konularına uygun objektifler kullanmanız lazım.

Fotoğrafın kameradan eksiği var. Biz sesi veremiyoruz. Dolayısıyla bu eksiği kapatmamız gerekiyor. Fotoğrafta bir kompozisyonun devamını sağlamamız lâzım. Fotoğrafın habere uygun, anlatımda canlı ve etik değerlere saygılı olması lâzım. Foto muhabirinin fotoğraf üzerinde hile yapmaması gerekir.

28 MAYIS 2011

Karikatürist Olmak

Salih Memecan
Karikatürist
SABAH

Medya Okulu'nun son konuğu karikatürist Salih Memecan oldu. Konuşmasında medyayı bir sanatçı gözüyle yorumlayan Memecan, karikatürist olmak için sahip olunması gereken vasıflar üzerinde de durdu. Dersi kendi hayatından kesitlerle zenginleştirdi.

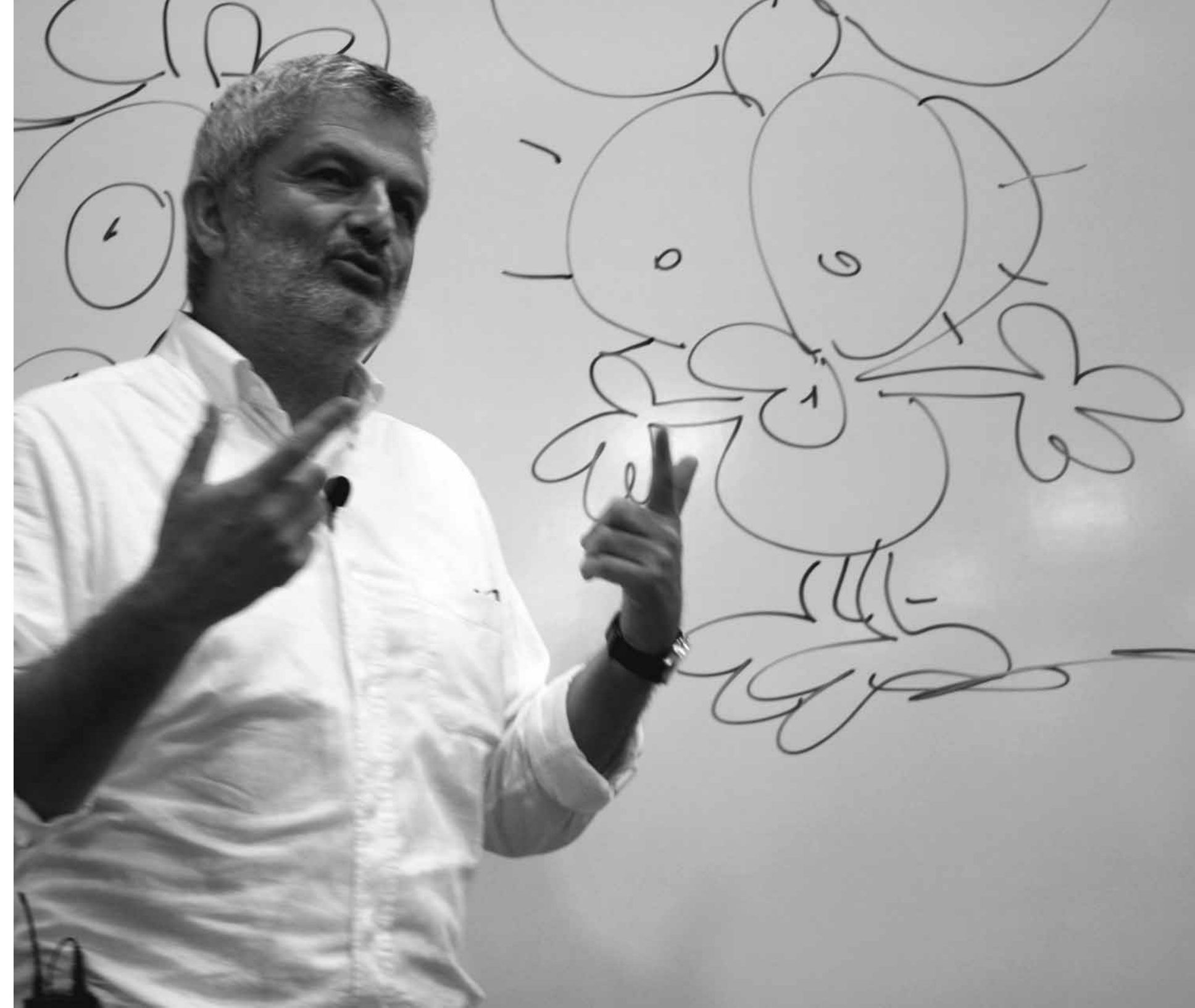
Nasıl karikatürist olunur, onu anlatacağım. Beni, “Bu yaştan sonra benden karikatürist olmaz,” diyerek dinlemeyin. Belki çocuğunuz karikatürist olur, ona faydanız dokunur. Veya bir gün bir gazetede yönetici olursanız ve bir köşede çizen bir karikatürist çalışmanız olursa, ona nasıl davranacağınızı etkiler belki bu konuşma.

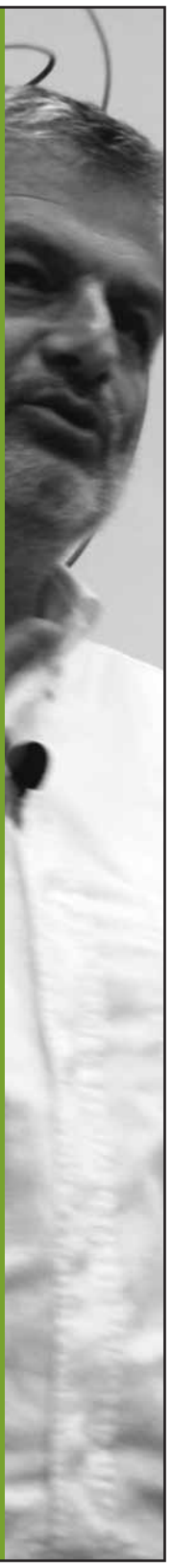
Karikatürist olabilmek için önce çizebilmek gerekiyor. Diyeceksiniz ki, bu bir kabiliyet meselesi. Fakat tecrübem gösterdi ki bu yürüyebilmek gibi bir şey. Nasıl ki bebekken yürüyemiyorsunuz, bir zaman geliyor yürümeye başlıyorsunuz; aynen öyle, çizemiyorsunuz, bir zaman sonra çizmeye başlıyorsunuz. Belli bir müddet sonra çizmezseniz unutuporsunuz. Ben çizmeye mecbur kalanlardandım. Konuşma özrüm vardı. Bu öyle bir şey ki iş seçiminizden eş seçiminize kadar her şeyinizi etkiliyor. Konuşmayacağım bir meslek seçtim; mimar oldum. Amerika'da lise sonrasında dil okuluna giderken geç öğrendiğim ve algılamak üzerine olan ödevim için on tane karikatür çizdim, A

aldım ve A almakla da kalmadım gözde bir öğrenci oldum. Takdir gördükçe daha fazla çiziyorsunuz ve daha iyi çizmeye başlıyorsunuz. Bütün mesele çizmeye devam etmek ve körelmemek. Ne kadar çok çizerseniz o kadar kolay çizmeye başlıyorsunuz. Ben her yerde, sürekli çiziyorum.

Karikatürist olabilmek için gereken ikinci şey ise komik olabilmek. Bu da doğuştan olmuyor. O da uğraşmanız, tekniğini, taktiğini öğrenmeniz gereken bir şey. Farklı bakış açısından bakabilmeniz, görülmemiş olanı görmeniz gerekiyor. Bana bazen soruyorlar, ‘İlham mı geliyor?’ diye. Diyorum ki ilhamı beklerseniz aç kalırsınız. Konu bulabilmek için farklı bakabilmek, çok çalışmak ve tam konsantre olabilmek gerekiyor.

Son olarak, karikatürist olabilmek için bilgili ve kültürlü olmak lazım. Doğru mesajlar verebilmeniz için bu şart. Ben mimarlık okudum; üzerine master, doktora yaptım. Eğer bu kadar okumasaydım yine

karikatürist olurdu ama böyle iyi bir karikatürist olamazdım. Bilgili olmanız gerekiyor. Çünkü bu, bir duruşunuzun olmasını sağlıyor. Acemi karikatürcüler sağa sola bakarak çizerler. Beğeniliyor muyum diye sürekli etrafa bakarlar. Zamanla olgunlaşıyor ve bunlardan sıyrılıyorsunuz. Gençler bir irticacı tipi ya da göbekli kapitalist tipi çizerler. Çünkü zamanında ağabeyleri de öyle çizmiştir.

40 yıldır karikatür çiziyorum. Önceleri rapidomla çiziyordum; siyah-beyaz basıyorlardı. Daha sonra ofset baskıya geçildi; karikatürlerim renkli basılmaya başladı. Sonradan bilgisayarlar ortaya çıktı. İnternetin icadı ile işler çok kolaylaştı. Laptopların çıkmasıyla seyahat edebilmeye başladım. Yanıma çantamı alıp dünyanın her yerinde karikatürümü çizip, gazeteye yollayabiliyorum. Yalnız çantam biraz ağır (laptop, bir tarayıcı, bağlantı kabloları). Şimdi iPad uygulamalarının gelişmesini bekliyorum. O da gerçekleşince küçük bir aletle çizimlerimi yapıp, paylaşabileceğim.

MEDYA DERNEĞİ

'Kaliteli medya, kaliteli demokrasi'